

KAIŠIADORIŲ KALENDORIUS
2005
METAI

Antrieji leidimo metai

Kaišiadorys
2004

UDK 908

Ka-162

2005 m. Kaišiadorių kalendorius

Sudarė ir parengė: Ona Tomkuvienė

Tekstą rinko: Laima Rudytė

Viršelyje: *Kaišiadorių katedra*

Viršelio antroje pusėje: *Koplytstulpis Žaslių
geležinkelio katastrofos (1975 m.) aukoms atminti
(aut. V. Kapačiūnas, 1991 m.)*

(nuotraukos iš Kaišiadorių muziejaus archyvo)

Kaišiadorių rajono savivaldybės
viešoji biblioteka

ISSN 1648-9071

9771648907006

Mieli „Kaišiadorių kalendoriaus” skaitytojai

Kaišiadorių viešoji biblioteka, leisdama kalendorių antrus metus, nori išsaugoti nenutrūkstamą ryšį tarp Kaišiadorių krašto praeities ir dabarties. Vartydami šį kalendorių prisiminsite Kaišiadorių istoriją, susipažinsite su šio krašto žmonėmis, kurių gražūs darbai reikšmingi visai Lietuvai. Daugelis žmonių jau išėję Anapilin, todėl norime, kad jų vardai liktų ne tik istorijos puslapiuose, bet ir mūsų atmintyje.

Kaišiadorių kalendoriuje pateikiamos tik tos datos, kurios 2005 metais gali būti minimos kaip žymesnės sukaktys.

I „Kaišiadorių kalendorių 2005” tokių datų įrašų įtraukta 191. Iš jų 117 įrašai skirti įvairių rajono istorijos ar šiandienos gyvenimo įvykių, faktų bei atskirų objektų pastatymui ar įkūrimui pažymėti, 74 įrašai skirti žmonių amžiaus sukaktims pažymėti.

Pastabas bei pasiūlymus dėl Kaišiadorių kalendoriaus siųskite adresu:

Viešoji biblioteka

Gedimino 69

LT-56124 Kaišiadorys

arba tel. 8 (346) 51284, 52464.

1590 m. istorijos šaltiniuose pirmą kartą paminėtas Kaišiadorių vardas.

1920 m. Kaišiadorys tapo Trakų apskrities administraciniu centru.

1926 m. Kaišiadorys tapo Vyskupijos centru.

1946 m. Kaišiadorims suteiktos miesto teisės.

1950 m. Kaišiadorys tapo rajono centru.

1996 10 10 Lietuvos heraldikos komisija aprobavo Kaišiadorių miesto herbą, kurį 1968 m. sukūrė dailininkas A. Tarabilda, o 1996 m. pertvarkė dailininkas A. Každailis.

Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorija 1087 km².

Gyventojai (2004 m. pradžioje):

rajone - 37211;

mieste - 13712;

kaime - 23499;

Kaišiadoryse - 9826;

Žiežmariuose - 3886.

SVARBI INFORMACIJA

01	gaisrinė
02	policija
03	greitoji pagalba
04	dujos

- Advokatų kontora 52353, 8 687 62116, 60770
- Autobusų stotis 60133, 60200
- Civilinė sauga 60406
- Geležinkelio stotis 52530
- Biblioteka 51284, 52467
- Darbo birža 52364
- Elektros tinklai 60742
- K. Radlinsko foto studija 51090
- Laidotuvių namai „Priegolė“ 52914
- A. Stamparicko laidojimo namai 58448
- Notarų 1-asis biuras 51905
- Rajono savivaldybė 51233
- Socialinės paramos skyrius 52864
- „Kaišiadorių šiluma“ 51139
- Telefonų informacija 117, 118
- Vaikų teisių apsaugos tarnyba 52595
- Kaišiadorių vaistinė 60668, 60258
- Verslo centras 60466

Psichologo pagalba:

Kauno psichologinė pagalba 8 800 76260
Vaikų telefono linija 8 800 28800, 8 800 11111

Elektrinių ir dyzelinių traukinių tvarkaraštis
(grafikas nuo 2004 m. gruodžio 12 d.)

Į VILNIŲ

4.29 DD; 5.06; 6.23 DD; 6.35; 7.24 DD; 8.26 DD; 8.38; 11.25; 12.59; 16.11;
17.18; 17.32; 18.00 DD; 18.06 P S; 19.15; 20.20; 21.08 DD

Į KAUNĄ

5.57 DD; 6.48; 7.15 DD; 8.45; 10.45; 15.15; 16.10; 17.17 DD; 17.45; 18.33 DD;
19.28; 20.35; 21.23 DD

Į KLAIPĖDĄ

0.22; 7.27; 17.57

Į ŠIAULIUS

9.22 P S

Į MAŽEIKIUS

18.18 P S

Į ŠEŠTOKUS

12.40

Sutartinis žymėjimas: DD – darbo dienomis; P – penktadienis; S - sekmadienis

Tvarkaraštyje galimi pakeitimai. Informacija telefonu

Kaišiadoryse 8 346 52530;

Vilniuje 8 5 2330087, 2330088;

internete www.litrail.lt

**KAIŠIADORIŲ AUTOBUSŲ IR MARŠUTINIŲ TAKSI EISMO
GRAFIKAS NUO 2004 M. GRUODŽIO MĖN.**

Eil. Nr.	Maršrutas	Išvykimo laikas iš Kaišiadorių autobusų stoties
1.	Kaišiadorys - Dainiai per Kiemelius	6.35 DD
2.	Kaišiadorys - Kaunas per Antakalnį	7.50 DD Š; 13.20
3.	Kaišiadorys - Lietuvos e. per Kietaviškes	5.20 DD; 9.35 DD Š; 15.30 DD
4.	Kaišiadorys - Anglininkai per Morkūnus	6.40 DD; 13.00 DD
5.	Kaišiadorys - Užgirėlis	5.15 DD; 8.50 Š; 13.40 DD S
6.	Kaišiadorys - Užuguostis	6.30 DD; 12.45 DD
7.	Kaišiadorys -Pašuliai	7.00 DD; 15.45 DD (MM)
8.	Kaišiadorys - Gegužinė per Jočiūnus	7.55 DD; 15.00 PR A T K (MM)
9.	Kaišiadorys - Kalviai per Mičiūnus	6.45 DD Š; 13.25 DD
10.	Kaišiadorys - Rokiškės per Vilūnus	5.55 DD; 14.15 DD
11.	Kaišiadorys - Pakertai per Kiemelius	17.20 PR A T K
12.	Kaišiadorys - Gilučiai per Žaslius	6.40 DD; 14.15 DD (MM)
13.	Kaišiadorys - Lomeniai per Taauckūnus	14.50 S
14.	Kaišiadorys - Palomenė per Tauckūnus	6.15 DD
15.	Kaišiadorys - Paparčiai per Dainavą	9.00 S; 13.20Š; 15.40 S; 18.10 P
16.	Kaišiadorys - Našlėnai per Dainavą	7.40 PR T P; 14.25 PR T P
17.	Kaišiadorys - Našlėnai per Kaugonis	7.40 A; 14.25 A
18.	Kaišiadorys - Šešonys per Dainavą	7.40 K; 14.25 K
19.	Kaišiadorys - Gegužinė per Stabintiškes	5.45 DD; 14.45 DD
20.	Kaišiadorys - Tauckūnai	10.00 S
21.	Kaišiadorys - Zūbiškės per Žaslius	17.20 DD
22.	Kaišiadorys - Jočiūnai per Lomenius	6.05 DD; 13.20 Š
23.	Kaišiadorys - Jočiūnai	9.30 Š S; 13.20 DD S; 17.35 DD
24.	Kaišiadorys - Nemaitonys	17.20 P
25.	Kaišiadorys - Čiobiškės per Žaslius	6.05 DD; 9.05 Š; 12.00 T; 15.00 S; 15.20 DD
26.	Kaišiadorys - Žikaronys per Dainius	14.50 DD
27.	Kaišiadorys - Kasčiukiškės per Pyplius	7.05 DD; 9.10 S; 13.25 S; 16.05 DD
28.	Kaišiadorys - Melioratorių g. per Kiemelius	6.00 DD; 7.00 DD
29.	Kaišiadorys -Melioratorių g. per Ščebnica	17.05 DD
30.	Kaišiadorys - Palomenė per Vilkiškes	11.15 DD
31.	Kaišiadorys - Jonava per Palomenę	15.00 P
32.	Kaišiadorys - Jonava per Stabintiškes	14.15 S

33.	Kaišiadorys - Rumšiškės per Stoniavą	14.00 DD
34.	Kaišiadorys - Stabintiškės per Žaslius	10.00 DD
35.	Kaišiadorys - Mūro Strėvininkai	6.40 Š S
36.	Kaišiadorys - Stasiūnai	7.15 DD (MM); 14.00 DD
37.	Kaišiadorys - Antakalnis	7.15; 15.40 (MM)
38.	Kaišiadorys - Lomeniai per Romatą	8.00 (MM); 14.50 DD
39.	Kaišiadorys - Strošiūnai	7.00 DD; 15.25 (MM)
40.	Kaišiadorys - Žikaronys - Liutonys	7.30 DD
41.	Kaišiadorys - Rokiškės per Mičiūnus; Kalvius	13.25 Š
42.	Kaišiadorys - Rokiškės per Dainius; Mičiūnus	9.15 S; 13.25 S
43.	Kaišiadorys - Kietaviškės per Burbiškes, Liutonis	9.35 S; 14.00 S
44.	Kaišiadorys - Nemaitonys per Ringailes	12.45 Š S
45.	Kaišiadorys - Stabintiškės	6.35 (MM)
46.	Kaišiadorys - Mūro Strėvininkai - Liutonys	13.40 DD
47.	Kaišiadorys - Melioratorių gyv. (maršr. taksi)	6.45; 7.45; 8.45; 9.45; 10.45; 11.45; 12.45; 13.45; 14.45; 15.45; 16.45; 17.45; 18.45; 19.45 (darbo dienomis) 7.15; 8.15; 10.15; 11.15; 12.15; 15.15; 16.15; 17.15; 18.15 (išeiginėmis dienomis)
48.	Kaišiadorys - Kaunas (maršrutinis taksi)	6.45 DD; 9.25; 12.00; 15.40

Sutartinis žymėjimas: PR - pirmadienis, A - antradienis, T - trečiadienis, K - ketvirtadienis, P - penktadienis, Š - šeštadienis, S - sekmadienis, DD - darbo dienomis, MM – moksleivių maršrutas (moksleivių atostogų metu nevažiuoja)

KAIŠIADORIŲ RAJONO LANKYTINI OBJEKTAI

Lietuvos liaudies buities muziejus

S. Nėries g. 6, Rumšiškės, Kaišiadorių r., tel. 8 346 47392

Rumšiškių Jono Aisčio muziejus

J. Aisčio g. 1, Rumšiškės, Kaišiadorių r., tel. 8 346 47611

Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė

Kruonio II k., Kaišiadorių r., tel. 8 528 30259

Kiti pažintinio turizmo objektai:

Kaišiadorys

Kaišiadorių katedra (T.Brazio g. 6)

Vyskupijos kurija (Kęstučio g. 44)

Agrochemiko V. Ruokio memorialinis namas (Gedimino g. 68)

Partizanų koplyčia Kaišiadorių kapinėse

Kruonio seniūnija

Kruonio bažnyčia (1610 m.)

Kruonio pilies liekanos

Partizanų žuvimo vieta miške

Maisiejūnų piliakalnis

Darsūniškio miestelio vartai

Nemuno apsauginis pylimas

Pilkapiai (Darsūniškio miške)

Kalvių bažnyčia (1804 m.) ir varpinė

Paparčių seniūnija

Buvusio Dominikonų vienuolyno liekanos (XVII a.)

Paparčių piliakalnis

I-ojo pasaulinio karo vokiečių karių kapai Dainavoje

Laukagalio mitologinis akmuo

Rumšiškių seniūnija

Rumšiškių bažnyčia (perkelta 1959 m.)

J. Aisčio kapas Rumšiškių kapinėse

J. Aisčio tėviškės sodybvietė Dovainonyse

Dailininko V. Didžioko memorialinis namas Dovainonyse

I-ojo pasaulinio karo vokiečių karių kapai Dovainonyse

Mergakalnis – kraštovaizdžio objektas Dovainonyse

Pravieniškių seniūnija

1941 m. aukų atminimo paminklas ir žydų genocido aukų kapai

Pravieniškėse

Žaslių seniūnija

Bažnyčia

Guronių alkakalnis

Kardinolo V. Sladkevičiaus tėviškės sodybvietė Guronyse

Budelių piliakalnis

Žiežmarių ir Žiežmarių apylinkės seniūnijos

Bažnyčia

Laisvės paminklas

Žiežmarių dvaras

Bačkonių buvusio dvaro parkai

I-ojo pasaulinio karo vokiečių karių kapai Baškonyse

Mūro Strėvininkų piliakalnis

Oginskio rūmai (XVII a.) Mūro Strėvininkuose

Sentikių cerkvė

Žydų genocido aukų kapai Strošiūnų šile

2005 -ųjų metų sukaktys

- 1260-1274 Didysis prūsų sukilimas, vadovaujamas Herkaus Manto.
1270 Karusės mūšis.
1285-1294 LDK Butigeidžio ir jo brolio Pukuvero –Butvydo valdymo metai.
1295-1316 LDK Vytenio valdymo metai.
1325 LDK Gediminas su Lenkija sudarė karinę sąjungą prieš kryžiuočius.
1340-1341 LDK Gedimino valdymo laikais parengtas naujas Lietuvos krikšto projektas.
1345-1377 LDK Algirdo valdymo metai.
1370 Rūdavos kautynės. Vaišvilkas tapo Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu.
1380 Jogaila su kryžiuočių ordinu pasirašė Dovydiškių sutartį.
1385 Krėvos sutartis.
1390 LDK Vytautas, stiprindamas sąjungą su Maskva, ištekino dukterį Sofiją už Maskvos kunigaikščio Vasilijaus.
1395 prie LDK prijungtas Smolenskas.
1410 Žalgirio mūšis.
1430-1432 LDK Švitrigailos valdymo metai.
1435 Pabaisko mūšis.
1495 LDK Aleksandras patvirtino auksakalių cecho – pirmojo LDK- statusą.
1525 kunigaikštis Albrechtas paleido kryžiuočių ordiną.
1570 atidaryta Vilniaus jėzuitų kolegija ir įsteigta biblioteka, iš kurios išaugo VU biblioteka.
1600-1629 Lenkijos –Lietuvos valstybės kovos su Švedija dėl sosto bei Baltijos jūros ir jos pakrančių.
1605 Salaspilio mūšis.
1615 Šveicarijoje išleistas Mykolo Lietuvio traktatas “Apie totorių, lietuvių ir maskvėnų papročius”.
1620 Konstantinas Sirvydas išleido pirmąjį lietuvių kalbos žodyną.
1650-1669 išleista spausdinta A. Vijūko- Kojelavičiaus “Lietuvos istorija” lotynų kalba - pirmoji lietuvių autoriaus parašyta Lietuvos istorija.
1655-1660 Lenkijos –Lietuvos karas su Švedija.
1655-1668 Vilniuje pastatytas baroko šedevras- Šv. Petro ir Povilo bažnyčia.
1735 Karaliaučiuje - pirmas Biblijos leidimas lietuvių kalba; išvertė P.Ruigys ir kt. autoriai.
1795 Trečiasis Lenkijos-Lietuvos padalijimas.
1845 G. Neselmanas pradėjo vartoti baltų terminą.
1885-1895 veikė Garšvų knygnešių draugija.
1890-1896 Tilžėje leistas katalikiškas laikraštis “Žemaičių ir Lietuvos apžvalga”.
1905 vyko Lietuvių suvažiavimas (Didysis Vilniaus seimas).
1915 Lietuvą okupavo Vokietija.
1920 Maskvoje pasirašyta Taikos sutartis tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos.
1940 Sovietų Sąjungos invazija į Lietuvą.
1945-1953 masiniai Lietuvos gyventojų trėmimai.
1990 kovo 11 - atkurta Lietuvos nepriklausoma valstybė.
1995 pasirašyta oficiali paraiška dėl Lietuvos stojimo į Europos sąjungą.

2005

	SAUSIS	VASARIS	KOVAS	BALANDIS
P	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25
A	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26
T	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27
K	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28
P	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29
Š	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30
S	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24

Sav. 1 2 3 4 5 6 6 7 8 9 10 10 11 12 13 14 14 15 16 17 18

	GEGUŽĒ	BIRŽELIS	LIEPA	RUGPJŪTIS
P	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
A	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
T	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
K	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
P	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
Š	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
S	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28

Sav. 18 19 20 21 22 23 23 24 25 26 27 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

	RUGSĒJIS	SPALIS	LAPKRITIS	GRUODIS
P	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
A	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
T	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
K	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
P	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
Š	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
S	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25

Sav. 36 37 38 39 40 40 41 42 43 44 45 45 46 47 48 49 49 50 51 52 53

SAUSIS

P		3	10	17	24	31
A		4	11	18	25	
T		5	12	19	26	
K		6	13	20	27	
P		7	14	21	28	
Š	1	8	15	22	29	
S	2	9	16	23	30	

ATSISVEIKINIMAS SU RUMŠIŠKĖMIS

Pasilikite sveikos, o Rumšiškės niūrios.
Sakau jums sudie, kelyje atsidūręs.
Pavojingai slidžios neišvengsiu kelionės –
Naujos šalys vėl lauks, nauji žmonės.
Ir širdis nerami širdį smaigsto šiandieną:
Kelio gabalą teks man įveikti ne vieną,
Kol nueisiu atstumą, lemties atmatuotą,
Kol pateksiu į amžiną protėvių puotą.
Ir tu, stoge raudonas, iš tolo nušvitęs,
Keli liūdesį man, nes jau laikas sakyti
Paskutinį sudie, kažkada čia atklydęs
Ir tave pirmąsyk nuo kalnelio išvydęs,
Spėjau laidotis, teks tarp tavųjų griuvėsių,
Arba gal palengva čia nuvysti turėsiu,
Kol pabaigsiu aš savo gyvenimo kelią...
Bet likimas kitokią man paruošė dalį.
Kiek nuobodulio liūdno patyriau šioj vietoj...
Bet suraski tu šalį, kur tik džiaugsmas klestėtų!

Nors man tektų į kraštą nuklyst nuošaliausią
Aš minėjęs tave niekad nepasiliausiu.
- Jau pradingstat už girios, toli pasilikę...
Tad sudie Jums, o Rumšiškės, dar vieną sykį!

Antanas Baranauskas (1853, Rumšiškės)

SAUSIS

- 1 sukanka 50 metų, kai (1955 m.) Kaišiadoryse gimė **KĘSTUTIS SANIUKAS**, Vilniaus universitetinės ligoninės Chirurgijos klinikos Ortopedijos skyriaus vedėjas, dr. (biomedicininiai m.). 1961-1972 m. mokėsi Kaišiadorių 1-ojoje vid. mokykloje, 1978 m. baigė VU Medicinos fakultetą, 1982-1985 m. Rygoje (Latvija) ortopedijos ir traumatologijos in-to aspirantas. 1978-1982 m. – Vilniaus vaikų ligoninės gydytojas, 1985-1992 m. – Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės ortopedijos sk. gyd. ortopedas, nuo 1992 m. – šio skyriaus vedėjas, “SBT” klinikos gydytojas, nuo 1991 m. – vyriaus. respublikos vaikų ortopedas traumatologas prie SAM. 3-jų išradimų (naujos stuburo iškrypimų operacijos), daugiau kaip 40 publikacijų, 50 pranešimų autorius. VU šachmatų komandinių pirmenybių čempionas (1972 m.), Lietuvos vertebrologų mokslinės draugijos pirmininkas.

prieš 85 metus (1920 m.) Lietuvos švietimo ministro įsakymu įsteigta Žiežmarių vidurinė mokykla.

- 2 sukanka 60 metų, kai (1945 m.) Darsūniškio km, Kaišiadorių raj. gimė **VYTAUTAS LAPINSKAS**, Kaišiadorių raj. Darsūniškio salės administratorius, Lietuvos Sąjūdžio Kruonio grupės įgaliotinis Kruonio kraštui. Apdovanotas Lietuvos kultūros m-jos garbės raštu, Lietuvos kultūros žymūno ženklu, daugeliu raj., apyl., seniūnijos padėkos ir garbės raštais. Jo iniciatyva atstatyti istoriniai Darsūniškio Šv. Agotos, Šv. Jurgio ir Šv. Kazimiero vartai. Renka istorinę bei etnografinę šios vietovės medžiagą, puoselėja šio kaimo liaudies tradicijas. Knygelės „Darsūniškis – 625“ bendraautorius. Paminint Darsūniškio 625 metų jubiliejų pastatė paminklinį akmenį. Respublikinėje konkursinėje apžiūroje „Tradicija šiandien“, V. Lapinsko vadovaujama Darsūniškio kaimo bendruomenė pristačiusi Darsūniškio tradicines šventes, laimėjo trečią vietą ir piniginę premiją (2002 m.).

- 3 sukanka 155 metai, kai (1850 m.) Varšuvoje mirė iš Žiežmarių kilęs tapytojas **JUOZAPAS IGNOTAS LUKAŠEVIČIUS**.

1812 m. tapybos mokėsi Vilniaus un-te (pas Joną Rustemą). Nuo 1813 m. gyveno Varšuvoje, 1817 m. studijavo Varšuvos un-te. Vilniaus dailės muziejuje yra J. Lukaševičiaus piešinys „Kryžius ir evangelistas Lukas“, ant kurio dailininko ranka užrašyta, jog jis nupieštas 1820 m. vasario 17 d. Darsūniškyje. 1819 m. už Varšuvos meno parodoje eksponuotus tris paveikslus gavo aukso medalį. Po parodos tapo Lenkijos didžiojo kunigaikščio Konstantino rūmų dailininku. Nutapė batalinių („Jungtinės kariuomenės stovykla prie Povonzkų“, 1825) ir rel. kompozicijų, portretų (Henriko Zabelos, gen. Mykolo Cichockio, Jono Šverino, aktorės Zofijos Kurpinskios), peizažų, sukūrė R. Mengso, S. Reisdalio ir kt. dailininkų paveikslų kopijų. Kūriniams būdingi akademistiniai bruožai, dokumentiškumas, detalizacija.

- 6 sukanka 105 metai, kai (1900 m.) Papilijų km, Kupiškio r. gimė **DOMAS KALVELIS** – pedagogas, Kaišiadorių gimnazijos direktorius. Kaišiadorių gimnazijai D. Kalvelis vadovavo nuo 1935 m. iki mirties. Direktorius rūpinosi vaikų mokymu, sudarė galimybę mokytis patiems neturtingiausiems (atleisdavo nuo mokesčio už mokslą), buvo paprastas, kantrus, negailėjo jėgų mokyklai. D. Kalvelio iniciatyva buvo puoselėjamas pušynėlis prie geležinkelio stoties, įrengtas sporto aikštynas, organizuojamos sporto olimpiados, žiemą gimnazija turėjo savo čiuožyklą. D. Kalvelio vadovavimo metais gimnazija tapo Kaišiadorių krašto tautinės kultūros švyturiu. Mirė 1944 06 29 Kaišiadoryse, palaidotas miesto kapinėse.
- 7 sukanka 50 metų, kai (1955 m.) Smalininkuose (Jurbarko r.) gimė **JONAS ENDRIJAITIS**, poetas. Baigė Vilniaus pedagoginį in-tą. Mokytojavo Kaišiadoryse, Veliučionyse, dirbo Vilniaus rašytojų memorialiniame muziejuje, laikraščių redakcijose, nuo 1994 m. vadovauja „Jošaros“ leidyklai. Išleido eilėraščių rink. „Bundanti gentis“ (1991), „Saulėlydžio ežiukai“ (1992, vaikams), „Keltas“ (1995), „Bituliukas“ (1996), „Krepšinis – mano gyvenimas“ (kartu su Rimantu Endrijaičiu) (1998), „Mažoji policininko abėcėlė“ (2000), „Vėjų rožė“ (2002).

prieš 85 metus (1920 m.) Kaišiadoryse įregistruotas pirmasis Lietuvoje Katalikių moterų sąjungos skyrius (27 narės).

- 17 sukanka 170 metų, kai (1835 m.) Anykščiuose gimė **ANTANAS BARANAUSKAS**, poetas. 1851-1853 m. gyveno ir mokėsi Rumšiškių raštininkų mokykloje. Rumšiškėse sukūrė pluoštą eilėraščių lenkų k., kuriuose gausu anų metų Rumšiškių realijų: „Atsisveikinimas su Rumšiškėmis“, „Nemuno potvynis Rumšiškėse“ ir kt. 1967 06 17 Rumšiškėse, ant Kauno marių kranto atidengtas A. Baranauskui paminklas (skulp. A. Žuklys). Rumšiškių vidurinė mokykla pavadinta A. Baranausko vardu. Šis vardas suteiktas 1935 01 17 minint A. Baranausko 100-ąsias gimimo metines ir pastačius dviaukštę 6 skyrių pradinę mokyklą. Taip ji vadinosi iki 1940 m. Vardas gražintas 1993 06 16 Kaišiadorių rajono tarybos sprendimu, ruošiantis vidurinės mokyklos 40-mečiui.
- 18 prieš 15 metų (1990 m.) susikūrė LSDP Kaišiadorių skyrius, po kiek laiko iširęs.
- 20 sukanka 20 metų, kai (1985 m.) Vievyje mirė kunigas, visuomenės veikėjas, publicistas, istorikas **NIKODEMAS ŠVOGŽLYS-MILŽINAS**, vienas iškiliausių Kaišiadorių vyskupijos dvasininkų. Buvo Kaišiadorių katedros vikaru, Amatų mokyklos kapelionu, Gegužinės (1934-1939), Kruonio, Paparčių parapijų klebonu. Nacių okupacijos metais kunigas Milžinas gynė ir globojo pasmerktus mirčiai žydus; po mirties apdovanotas žūstančių gelbėjimo kryžiumi. 2001 m. išleista biografinė knyga „Kunigo Nikodemo Švogžlio-Milžino gyvenimas ir kūryba“. Paliko didžiulį rankraštinių palikimą – „Kaišiadorių vyskupijos istorijos“ dvitomį, monografijas apie vysk. J. Kuktą, vysk. J. Matulaitį, F. Labuką, kun. dr. J. Stakauską, parašė keliolikos parapijų istorijas, šimto mirusių kunigų biografijas. Gimė Nikodemas Švogžlys-Milžinas 1899 03 29 Trebučių kaime (Švenčionių raj.). Palaidotas Kernavės bažnyčios šventoriuje. Kunigaudamas Kaišiadoryse N. Švogžlys įkūrė senienų muziejų, amatų mokykloje suorganizavo orkestrą.

VASARIS

P	7	14	21	28
A	1	8	15	22
T	2	9	16	23
K	3	10	17	24
P	4	11	18	25
Š	5	12	19	26
S	6	13	20	27

...Visi jau įpratę prie to. Auginau brolius, paskui vaikus. Brolių vaikų auginimas man lyg prievolė. Ir niekas nepagalvojo, kad gal aš turiu kokią svajonę, gal nepatinka man tie vaikai...

- Rašyt mokyklose nesimokiau. Tėvas išmokė „drukavotas“, raides, kad maldaknygę paskaityčiau ir viskas. O kiek paaugus, ant vyniojamo popieriaus pati rašyti mokiausi. Slapsčiausi nuo visų, kad nesijuoktų.

Motina pirmoji apžiūrėjo, kad žibalinėj lempoj po nakties žibalas mažėja. Pasekė kartą ir atrado Eleonorą su popieriaus skiaute priemenėj. Paskui žvakigalius degino, mėnulio šviesoje rašė.

Tik vėliau supratau, kad nuo mažens mane traukė kūryba. Būdavo, atsigulu ir svajoju, kad aš turiu vaikų, o gražiausius miestelio bernus į kūmus renku. Vis skaičiuoju, kiek jiems kiaušinių per Velykas atneš...

- Rašyti sekėsi. Pats Baltušis yra pasakęs, kad prieš parašydamas gerą apsakymą, keturiasdešimt blogų parašė. O mano pats pirmas geras. Tada iš almanacho penkis šimtus rublių gavau. Nusipirkau radiją. Būdavo vis šoku iš džiaugsmo: mankštai groja – šoku, dainuoja – šoku...

Abromavičius S. Sunkus pažinimo kelias (prisiminimai apie E.Pabiržytę)// Slėnyje prie Nemuno.- K., 1997.

VASARIS

- 2 sukanka 75 metai, kai (1930 m.) Padalių km (Žaslių seniūnija) gimė teisės istorikas, vienas iš Lietuvos tautininkų sąjungos atkūrėjų **VYTAUTAS RAUDELIŪNAS**. Mirė 2002 05 04 Vilniuje, palaidotas Paparčių kapinėse. Išleido “Biržų dvaro teismo knygos 1620-1745” (I t) (kartu su R. Firkovičiumi, 1982), “Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo sprendimai 1583-1655” (1988), „Tarptautinio Vilniaus visuomeninio tribunolo nuosprendis” (2000), „Žagarės dvaro teismo knygos 1670-1751” (2003).

sukanka 40 metų, kai (1965 m.) Vilniuje gimė **SIMONAS GUTAUSKAS**, tapytojas, dailininkas vitražistas, Kaišiadorių kultūros centro Rumšiškių dailės būrelio vadovas, Lietuvos dailininkų sąjungos, JAV vitražo asociacijos (SGAA), Rotary klubo „Kauno Taurus” narys. Vitražų: „Jūra” („Lino” poilsio namai Palangoje), „Gintarai” („Santautos” poilsio namai Juodkrantėje), „Žiedai” (Santuokų rūmai Tauragėje), „Kryžiaus kelias” (bažnyčia Truskavoje, Kėdainių raj.), „Krentančios rožės” (vokiečių bendruomenės bažnyčia Karaliaučiuje) autorius. Surengė 12 autorinių parodų „Vartų”, „Lango”, „Eglės”, R. Savicko, Tekstilės gildijos, ŠU galerijose, Balzeco Lietuvos kultūros muziejuje Čikagoje (JAV). Daug darbų yra privačiose JAV, Japonijos, Vokietijos, Belgijos, Rusijos, Švedijos, Slovėnijos kolekcijose. Stažavosi Wilhelm Derix studijoje (Vokietija, 2001), Stoningtone (JAV, 2002).

- 6 sukanka 65 metai, kai (1940 m.) Kaišiadoryse gimė **LIONGINAS PAŽŪSIS**, kalbininkas, vertėjas, filosofijos mokslų dr. (1971). 1962 m. baigė anglų k. studijas Vilniaus un-te, jame dėsto. 1971-1977 m. ir 1980-1985 m. – Anglų filologijos katedros vedėjas, doc. (1975). Disertacija “Fonetinė ir morfologinė anglišku skolinių integracija Šiaurės Amerikos lietuvių kalboje”. Parašė straipsnių apie anglų k. įtaką Amerikos lietuvių kalbai. Į anglų k. išvertė lietuvių poezijos, pasakų, iš anglų k. – anglų ir JAV rašytojų kūrinių. L. Pažūsis kartu su G. Rosiniene išleido „Anglų kalbos gramatiką” (2002), L. Pažūsis su O. Armanyte iš anglų kalbos vertė

„Mokomąjį anglų kalbos žodyną” (2004), išleido „Anglų kalbos skaitinius: šeštieji mokymo metai” (2004), sudarė „Lietuvių poezijos balsus” (2001), sudarė ir vertė leidinį „Iš klasikinės anglų poezijos” (1996).

sukanka 40 metų, kai (1965 m.) Kalvių km, Jurbarko raj. gimė **ASTA VEVERSKYTĖ**, Kaišiadorių muzikos mokyklos Rumšiškių filialo muzikos mokytoja ekspertė. Dirbdama Seinų krašte (Lenkija, 1990-1993), su vietiniais lietuviais sukūrė ansamblį, su kuriuo dainavo jų krašto dainas. Šis ansamblis paruošė velykinių giesmių programą (1992). Ansamblis vėliau tapo bažnytiniu choru ir giedodavo per lietuviškas mišias. Bendradarbiaudama Punske su Aldona Vaicekauskiene, išleido knygas: „Punsko, Seinų krašto vestuvinės dainos” (1994), „Punsko ir Seinų krašto dainos ir rateliai vaikams” (1996), „Raktelį nuskinsiu” (2002), kompaktines plokšteles: „Astos Veverskytės dainos” (2000), „Užmiršta Rumšiškių melodija” (2004).

13 sukanka 135 metai, kai (1870 m.) Žasliuose gimė žymus pianistas **LEOPOLDAS GODOVSKIS**. Mokėsi Vilniuje, Berlyne, 3 metus mokėsi pas kompozitorių Sen Sansą. Gastroliavo Europoje ir Šiaurės Amerikoje. Vienos muzikos akademijos karališkasis profesorius, dėstė Čikagos, Niujorko, Filadelfijos konservatorijose. L. Godovskio kūrybinį palikimą sudaro keliasdešimt operų, skirtų fortepijonui. Mirė 1938 11 21.

21 sukanka 75 metai, kai (1930 m.) Skituriuose (Alytaus raj.) gimė **EMILIJA LIEGUTĖ-BALIONIENĖ** – prozininkė. Baigė Vilniaus un-tą, mokytojavo, dirbo “Moksleivyje”, Vilniaus lėlių teatre. Išleido apsakymų rink. “Palaukių vasara” (1967), “Prieblandos valanda” (1972), “Stiprybės žemė” (1979), “Kelionė pas mamą” (1986), “Gerumo diena” (1987), “Krinta klevo lapai” (1990), . „Emilija Pliaterytė” (2003), „Baltoji moteris” (2004), „Rudžiukė” (2004), knygų vaikams, parašė pjesių. Emilija Liegutė-Balionienė 1953-1964 metais mokytojavo Kaišiadorių 1-oje vidurinėje mokykloje.

- 22 sukanka 55 metai, kai (1950 m.) Gedvidų km, Raseinių raj. gimė **ANTANAS BAGDONAS**, chorvedys, Kauno J.Gruodžio konservatorijos dėstytojas, Kaišiadorių katedros vargonininkas. Vilnijos krašto eksperimentinės dainų šventės Trakuose vyr. dirigentas (1979). Kauno mst. dainų šventės vyr. dirigentas (1981). Pivašiūnų (Alytaus raj.) atlaidų (1995-1998), Kaišiadorių vyskupijos jungtinio choro vyriaus. dirigentas. Konkurse „Dainuoja darbo Lietuva” su Kaišiadorių „Girelės” choru laimėjo I v. resp. (1982), III v. (1987). Su „Girelės” paukštyno vyrų ansambliu „Sidabrinų balsų” konkurse užėmė III v. (1981). Dirigavo visose Kaišiadoryse vykusiose dainų šventėse (1974-1998).
- 21-23 prieš 85 metus (1920 m.) vykstant neramumams Kauno įguloje, buvo bandoma sukelti riaušes ir kariuomenės dalinyje, stovėjusiame Kaišiadoryse, tačiau nesėkmingai.
- 24 sukanka 100 metų, kai Rumšiškėse (Kaišiadorių raj.) gimė (1905 m.) rašytoja **ELEONORA PABIRŽYTĖ**. Buvo savamokslė, siuvėjavo. Rašyti pradėjo sulaukusi solidaus amžiaus. 1949 m. jaunųjų rašytojų almanache “Jaunieji” buvo išspausdintas pirmasis E.Pabiržytės apsakymas “Pabaigtuvės”. 1956 m. išleistas apsakymų rinkinys “Sidabrinės šalnos”. Lietuvos bibliotekose tais metais “Sidabrinės šalnos” buvo skaitomiausia lietuvių autorių apsakymų knyga. Eleonora rašė apysaką apie Rumšiškės, parašė apie šimtą apysakos puslapių, bet kūrinio iki galo nebaigė. Rašė ir apybraižas. Savo kūrybą spausdino “Pergalėje”, “Tarybinėje moteryje”. Už apybraižą “Laimėta kova” 1957 m. pelnė šio žurnalo premiją. Mirė 1970 m. lapkričio 21 d. Kaune, palaidota Petrašiūnų kapinėse. Apie E. Pabiržytės gyvenimą ir kūrybą rašė kraštietis Stanislovas Abromavičius savo knygoje “Slėnyje prie Nemuno” (1997). Esė “Sunkus pažinimo kelias”.

* * *

Sukanka 40 metų, kai (1965 m.) Kaišiadorių 1-ojoje vidurinėje mokykloje atidaryta rajoninė vaikų biblioteka.

KOVAS

P		7	14	21	28
A	1	8	15	22	29
T	2	9	16	23	30
K	3	10	17	24	31
P	4	11	18	25	
Š	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	

...Man jau virš aštuoniasdešimties, bet daug kam atrodo, kad aš žymiai jaunesnis. Jeigu bent kiek jų įspūdis teisingas, tai žinokite, kad aš išsaugojau savo „jaunystę“ daugiausia fizkultūros dėka. Nuolatinis grūdinimasis, mankšta, jau senokai paskelbtas karas (nerezultatyvus!) rūkymui, alkoholiui, persivalgymui ir pan.

Iš savo gyvenimo patyrimo įsitikinau, kad geriausias poilsis po protinio darbo yra keliavimas. Kuprinę ant pečių ir keliauji. Mūsų gimtasis kraštas nuostabus visais metų laikais. Ir kvepiantis žalias pavasaris, ir šilta gelsva vasara, ir auksinis ruduo, ir balta žiemužė – viskas gražu mūsų žemėje.

Gera sporto šaka – dviratis. Aš turiu trečią dviračių sporto atskyrį. Šiame sporte dar galiu parungtyniauti su jaunais. Širdis atlaiko... Mūsų amžius tai progresuojančios technikos amžius. Vis mažiau ir mažiau fizinių pastangų pareikalaus iš žmogaus darbas. Tačiau tokia pat proporcija didėja jo protavimo centrų įtempimas. Taigi ateities žmogus turi būti neišpasakytai stiprus fiziškai ir dvasiškai. Aš kreipiuosi į jaunimą ragindamas užsiiminėti sportu! Sveikame kūne – sveika siela!..

KOVAS

- 1 prieš 35 metus (1970 m.) ant Kiemelių ežero ledo – pirmoji rajoninė žiemos sporto šventė.
- 2 prieš 55 metus (1950 m.) Kaišiadorių MTS gavo pirmąjį apskrityje savaeigį kombainą.
- 4 sukanka 80 metų, kai (1925 m.) Žiezmaruose (Kaišiadorių raj.) gimė dailininkas, vitražistas **KAZYS MORKŪNAS**, nusipelnęs meno veikėjas (1974), liaudies dailininkas, TSRS liaudies dailininkas, Respublikinės (1973), TSRS valstybinės (1986) premijų laureatas. Sukūrė erdvinių vitražų, iš kurių svarbesni: “Pavasaris” (Kauno vitražo galerijoje), “Jaunystė” (Panevėžio santuokų rūmuose), Kauno IX forte, Seimo rūmuose, Saulės mūšiui skirti vitražai Šiauliuose, 25 vitražų ciklas Vilkaviškio katedroje (1998) ir kt. Dalyvavo pasaulinėse parodose “Expo” Monrealyje (Kanada, 1967) ir Osakoje (Japonija, 1970). K.Morkūno kūrinių sąrašė yra ir vitražai sukurti gimtajam Kaišiadorių rajonui. 1976 m. padarė dekoratyvinį vitražą (330 x 270) Kaišiadorių rajono civilinės metrikacijos skyriui, 1978 m. – dekoratyvinį vitražą miesto salei, vitražai Partizanų koplytėlei Kaišiadorių kapinėse ir kt.
- 10 sukanka 15 metų, kai (1990 m.) Žasliuose mirė vargonininkas, kraštotyrininkas, memuaristas **FERDINANDAS JONAUSKAS**. Gimė 1903 07 02 Žemaičių Kalvarijoje. F.Jonauskas vargoninkavo įvairiose Lietuvos vietose su nežymiomis pertraukomis 70 metų. 1960 m. atvyko vargoninkauti į Žaslius, vadovavo bažnyčios chorui. Vienintelis Lietuvoje vargonininkas rašęs memuarus apie savo darbą, kuriuos Stanislovas Abromavičius yra paskelbęs savo knygoje “Vargonininkai” (2001). Atgimimo laikais dalyvavo Sąjūdžio veikloje. Palaidotas Žaslių kapinėse.
- 11 sukanka 120 metų, kai (1885 m.) Daubariškių km (Ignalinos raj.) gimė dirvožemininkas, agrochemikas, MA narys, korespondentas, respublikinės premijos laureatas **VIKTORAS RUOKIS**. Dvidešimties knygų ir brošiūrų autorius. Mirė 1971 12 26

Kaišiadoryse, palaidotas Kaune, Petrašiūnų kapinėse. Jo vardu pavadintos dvi gatvės – viena Kaišiadoryse, kita – Akademijos gyvenvietėje (prie Dotnuvos). Viktoras Ruokis – pirmųjų chemijos, agrochemijos ir dirvotyros vadovėlių lietuvių kalba autorius, dirvotyros ir agrochemijos Lietuvoje pradininkas, Mokslų akademijos narys korespondentas, 1957-1971 m. gyveno Kaišiadoryse. V. Ruokis buvo silpnos prigimties, todėl buvo užsibrėžęs grūdinti savo organizmą. Stipri valia ir užsispyrimas padėjo jam pagal savo sukurtą grūdinimosi sistemą per trejus metus įgyti tokį atsparumą žemoms temperatūroms, kad iki gilos senatvės žiemą vasarą vaikščiojo tik su plonu kostiumu, pliku kaklu, atlapa krūtine, be pirštinių, su berete ant galvos. Dažnai dėl tokios aprangos žmonės jį palaikydavo ne mokslininku, o keistuoliu.

sukanka 10 metų, kai (1995 m.) įvyko pirmasis Pravieniškių jaunučių šokių kolektyvo koncertas. Vadovė Birutė Preikšaitienė – Pravieniškių S. Tijūnaičio pagrindinės mokyklos pradinių klasių mokytoja.

18 sukanka 10 metų, kai (1995 m.) mirė vienas geriausių “Nemuno” sporto draugijos sportininkų-dviratininkų, TSRS sporto meistras, Lietuvos nusipelnęs treneris **BRONIUS KRULIKAUSKAS**. Gimė 1934 04 23 Paparčiuose. B. Krulikauskas vienas iš šios sporto rungties pradininkų Kaišiadoryse, vienas žymiausių visų laikų Lietuvos dviratininkų.

prieš 85 metus (1920 m.) popiežiaus atstovas Lenkijai ir vizitatorius arkv. Achilles Ratti vykdamas iš Vilniaus į Kauną, buvo sustojęs Kaišiadoryse ir apžiūrėjo Kaišiadorių bažnyčios statybą; po dviejų metų A. Ratti buvo išrinktas popiežiumi ir pasivadino Pijumi XI. 1926 m. šis popiežius savo Bule *Lituanorum gente* įsteigė Kaišiadorių vyskupiją ir kanauninką Juozapą Kuktą paskyrė jos vyskupu.

prieš 10 metų (1995 m.) Kaišiadorių miesto salėje įvyko kalbos viktorinos „Moki žodį - žinai kelią” televizijos įrašas.

- 19 sukanka 110 metų, kai (1895 m.) Paukščiuose, Žaslių vals., Trakų apskr. gimė **ALEKSANDRAS MANTAUTAS** (iki 1939 m. Marcinkevičius), visuomenės veikėjas. Baigė karininkų mokyklą Tbilisyje. Nuo 1918 m. Lietuvos atstovybės Užkaukazės respublikose sekretorius, Tbilisio konsulato skyriaus vedėjas. 1920 m. grįžęs į Lietuvą dirbo Užsienio reikalų m-joje, Lietuvos Šiaulių sąjungoje. 1927-1930 Šaulių s-gos leidinių “Vilniaus skiltis”, 1929-1930 m. “Trimitas”, 1933-1935 m. “Verslas” redaktorius. Parengė V. Putvinskio-Pūtvio raštus (kartu su žmona S. Mantautiene parašė jo biografiją). 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, vėliau į JAV. Aktyvus Lietuvos šaulių s-jos atkūrimo JAV veikėjas. 1973 m. Čikagoje išleido V.Putvinskio-Pūtvio raštus.
- 31 sukanka 55 metai, kai (1950 m.) Miežonių km gimė **ROMUTIS PAŠKAUSKAS**, verslininkas, respublikos šaškių federacijos prezidentas. R. Paškauskas aktyvus kūno kultūros ir sporto mėgėjas, propaguotojas, rėmėjas, kandidatas į šaškių sporto meistrus, daugkartinis respublikos žemės ūkio darbuotojų šaškių varžybų čempionas, Kaišiadorių krepšinio lygos, sporto klubo „Baltija“ prezidentas.

* * *

Prieš 45 metus (1960 m.) rajono ryšių skyrius gavo pusiau automatinę telefono stotį telefono ryšiams su Vilniumi ir Kaunu.

KNYGNEŠIAI

Širdys – pilnos lietuviškų žodžių,
Nesudegusių amžių ugnį.
Jie iš tolimo sodžiaus į sodžius
Ėjo žodžiais šitais nešini.

Baltose lankose – juodos avys...
Prie naktigonės laužo blausos
Kaimo bernas, maldaknygę gavęs,
Dievo vardą pernakt slebizuos.

Vacys Bukauskas

BALANDIS

P		4	11	18	25
A		5	12	19	26
T		6	13	20	27
K		7	14	21	28
P	1	8	15	22	29
Š	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	

MANO DIENOS KAIP BALANDŽIAI

Mano jaunos dienos
Kaip balandžiai,
Pasibaidė,
Išsigando vanago klastos.
Viesulu pakilo
Į beribę tėviškės padangę.
Aš šaukiu,
Šaukiu neprišaukiu –
Ar sugrįš jos,
Ar sugrįš kada po mano
Gimto namo stogu
Mėlynais balandžiais
Paburkuot.
Aš šaukiu
Dienas jaunystės

Ir rankas
Aukštai iškėlęs
Atsiklaupęs
Prieš gražiai spalvotą dangų,
Kaip vienuolis,
Vakarais meldžiuos.
Bet jaunystės dienos
Nesugrįžta.
Tik girdžiu,
Kaip juokias vėjas
Ir patyčias
Iš šalies.

Konstantinas Nedzveckas

BALANDIS

- 4 prieš 30 metų (1975 m.) Žaslių geležinkelio stotyje įvyko didžiausia traukinių katastrofa Lietuvoje. Žuvo apie 20 žmonių. 1991 08 31 katastrofos vietoje pastatytas koplytstulpis (aut. V. Kapačiūnas). Koplytstulpio pastatymo iniciatoriai – žasliečiai V. ir A. Garniai, kurių sūnus Arvydas žuvo šioje katastrofoje gelbėdamas iš degančių vagonų keleivius.
- 12 prieš 60 metų (1945 m.) prie Guronių ir Pašulių kaimų (dabar Palomenės sen.) sovietiniai kareiviai apsupo A. Zdanevičiaus (slapyvardis Morka) vadovojamą 12 partizanų būrį. Mūšyje visi partizanai žuvo.
- 13 sukanka 50 metų, kai (1955 m.) Kaišiadoryse gimė **JONAS MURNIKOVAS**, plaukikas, daugkartinis Lietuvos čempionas ir rekordininkas, treneris. J. Murnikovas įvairaus amžiaus grupėse ir įvairiose distancijose “Nemuno” sporto draugijos rekordus gerino penkiasdešimt keturis kartus. Jis buvo ne vien plaukimo, bet ir apskritai vienas garsiausių Lietuvos sportininkų kaišiadoriečių.
- 15 sukanka 90 metų, kai (1915 m.) Žasliuose įvyko pirmas lietuviškas vakaras. Vaidino saviveiklininkai, deklamavo eiles, dainavo choras, grojo kareivių orkestras.

sukanka 60 metų, kai (1945 m.) Ylakiuose (Skuodo raj.) gimė prozininkas **EDMUNDAS MALŪKAS**. Gyvena Keliakiemyje prie Vievio. Išleido nuotykių romanus: “Kraujo skonis” (1992), “Juodieji želmenys” (1993), “Moters kerštas” (1994), “Šiukšlyno žmonės” (1995), “Migla” (1997), “Vilko duona” (1998), “Duženos” (2002), ir kt. 1974-1978 metais dirbo Lietuvos Veterinarijos mokslinio tyrimo institute Kaišiadoryse. Čia buvo įkūręs diskusijų klubą.

prieš 425 metus Žiežmarius nusiaubė gaisras. Sudegė 22 sodybos, arba 30% užstatyto ploto. Lapkričio 15 d. gaisras pasikartojė, sudegė 17 sodybų arba 20% miestelio.

- 19 prieš 125 metus (1880 m.) Žasliuose sudegė 13 sodybų.
- 20 prieš 5 metus (2000 m.) Žiežmarių salėje savo kūrybinę veiklą pradėjo Kaišiadorių kultūros centro suaugusiųjų dramos kolektyvas – poezijos teatras. Vadovė Irena Skurvydienė. Pastatyti poezijos spektakliai pagal rajono literatų poeziją „Pabūkim“, „Giesmė žolei“, „Namai, kuriuose visada“, „Tylus vandens buvimas“. Paruoštos poetinės kompozicijos: „Lauko akmeniui“ (pagal Stasio Daunio kūrybą), „Gyvenimas pagal keturis sąsiuvinius“ (pagal Kosto Nedzvecko kūrybą).
- 21 sukanka 65 metai, kai (1940 m.) Kaišiadoryse gimė **JUOZAPAS ARVYDAS VIRBALIS**, prof. habil. dr. (technologijos m.), KTU Teorinės elektrotechnikos katedros vedėjas. Metrologinės ekspertizės instituto ekspertas, naujų apskaitos prietaisų kūrimo komisijos prie LR ŪM, KTU Elektrotechnikos ir automatikos fakulteto tarybos, Elektrotechnikos ir elektronikos mokslų krypties kvalifikacinės komisijos narys, vadovėlio „Teorinė elektrotechnika“ bendraautorius (2003).
- 23 sukanka 90 m., kai (1915 m.) Klėriškių km, Nemaitonių sen. gimė **STASYS ZAIKAUSKAS** – dimisijos majoras, politinis kalinys, Nepriklausomųjų rašytojų sąjungos narys. Išleido knygas “Matyta, girdėta į posmus sudėta” (1996), apsakymų ir novelių rinkinį “Trikampis” (1998), apysaką “Siautiny” (1998), „Purga” (1998), raštų rinkinį “Abipus tvoros” (1999), „Saulė jau leidžiasi” (2000).
- 24 sukanka 10 metų, kai (1995 m.) Vilniuje mirė **BENEDIKTAS KAZLAUSKAS** – literatūros tyrinėtojas, vertėjas. Baigė Kauno u-tą, mokytojavo, dėstė Vilniaus u-te. Paskelbė darbų apie lotyniškąją LDK literatūrą, antikinius autorius, išvertė Euripido “Medėją” (1960), M. Husoviano “Giesmė....” (1963), J. Radvano “Radviliadą” (1966) ir kt. Gimė 1909 02 06 Talpūnuose (Kaišiadorių raj.).

27 prieš 45 metus, (1960 m.) atiduotas eksploatuoti buitinio gyventojų aptarnavimo kombinatas K. Požėlos (dabar Gedimino) gatvėje.

* * *

Prieš 35 metus (1970 m.) išleistame telefonų abonentų sąrašė buvo 1047 numeriai, 383 iš jų Kaišiadoryse.

Prieš 45 metus (1960 m.) kūrybinį darbą pradėjo Dovainonių pagrindinės mokyklos pradinių klasių mokytoja **JANINA PRANCIŠKA NAŠLĖNAITĖ**. 45 metus dirbanti choreografijos darbu, ne vieną šokėjų kartą išleidusi į gyvenimą. J. P. Našlėnaitė vadovavo Kaišiadorių rajono kultūros centro jaunučių, mergaičių, jaunimo, senjorų šokių kolektyvams. Ji – Lietuvos liaudies švietimo pirmūnė, meno saviveiklos žymūnė, vyr. mokytoja nuo 1996 m. Dalyvavo resp. dainų šventėse (1969, 1985, 1987, 1990). Dovainonių kultūros namuose surengė savo 40-ies metų kūrybinio darbo jubiliejinį koncertą.

PAVASARINIAI BURTAI

Pavasarinis
šelmis vėjas

Supo, supo
ir mylavo

Nuogas obelų
šakas;

Kol
tos šakos
meilės burtais patikėjo –

Išsiskleidė
baltas
žiedų kasas.

Dūzgė bitės,
gėrė midų.

O kiekvienas žiedas
kėlė vestuves.

Svaigo obelys
iš laimės.

Juokės saulė,
mėlynas dangus.

Tais
pavasariniais
burtais,

Buvome laimingi.

Ir kartu su bitėm

Gėrėm
džiaugsmo
midų mes.

Konstantinas Nedzveckas

GEGUŽĖ

P	2	9	16	23	30
A	3	10	17	24	31
T	4	11	18	25	
K	5	12	19	26	
P	6	13	20	27	
Š	7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29

MAMAI

Kaip obelis, pražydusi palaukėj,
Viliojanti kvapniais žiedais, medum.
Tu visados prie vartų kantriai laukei,
Kaip obelis, pražydusi palaukėj.
O metai, dienos tartum vilnys plaukė...
Nėra tavęs, tačiau labai pasigendu.
Kaip obelis, pražydusi palaukėj,
Viliojanti kvapniais žiedais, medum.

NĖRA TAVĖS

Nėra tavęs. Takelis, žolėmis apžėlęs,
Rytais beržuos gegutė aimanus.
Po ąžuolu kalne supiltas kauburėlis...
Nėra tavęs. Takelis, žolėmis apžėlęs.
Čia ošia medžiai ir nevysta gėlės,
Užgesęs židinys, nekurstomas namuos.
Nėra tavęs. Takelis, žolėmis apžėlęs.
Rytais beržuos gegutė aimanus.

GEGUŽĖ

- 1 sukanka 80 metų, kai (1925 m.) Kaišiadoryse gimė **VYTAUTAS SIDARAS**, kunigas, monsinjoras, teologijos daktaras, VDU katalikų teologijos fakulteto docentas. 1939 m. baigė Kaišiadorių pradinę mokyklą, 1943 m. – Kaišiadorių gimnaziją. 1943-1949 m. studijavo KTKS Klebonavo įvairiose parapijose. Nuo 1983 m. KTKS dėstytojas. 1994 m. suteiktas licenciato laipsnis, darbo tema - “Dogminės konstitucijos Dei Verbum biblinis teologinis svarstymas”. Keleto teologijos straipsnių spaudoje autorius.

prieš 30 metų (1975 m.) savo kūrybinę veiklą pradėjo Kaišiadorių kultūros centro kolektyvų vadovas **JUOZAS STASYS KRINICKAS**, tautodailininkas, muzikos ir tekstų autorius. Vadovauja liaudiškos muzikos kapelijai, vyrų ir moterų vokaliniais ansambliams. 2003 metais kapelija šventė savo kūrybinės veiklos 15 metų sukaktį, suteiktas „ŽIEŽMAROS” vardas. Išleido „Akimirkos paukščiai” (2003), kartu su M.Akmantavičiūte-Kavaliauskiene paruoštas dainų rinkinys „Stebuklų naktis”.

- 4 sukanka 90 metų, kai (1915 m.) Gubesos vnk., (Molėtų raj.) gimė kunigas, politinis kalinys **ALFONSAS AŽUBALIS**. 1960 m. paskirtas į Žiežmarius, kur gyveno iki mirties. Buvo vikaru, 28 metus klebonu, o nuo 1990 m. – pablogėjęs sveikatai – altaria. Bažnyčioje įrengė naujus altorius, klausyklas, įvedė šildymą, rūpinosi bažnyčia bei parapijiečiais. Be to buvo dekanu, Kaišiadorių vyskupijos Tribunolo prosinodiniu teisėju, Kunigų tarybos konsultoriumi. Mirė 1994 05 20 Žiežmariuose, palaidotas bažnyčios šventoriuje. 1995 m. Strėvos gatvė, kurioje jis gyveno, pavadinta kun. A. Ažubalio vardu.

- 6 sukanka 75 metai, kai (1930 m.) Šakiuose gimė **STASĖ KARČIAUSKIENĖ**, liaudies menininkė. 1976 m. atsikėlė gyventi į Rumšiškės kur gyvena iki šiol. Ilgus metus dirbo Rumšiškių vid. mokykloje fizinės kultūros ir lavinimo bei piešimo mokytoja. Piešti mėgo nuo vaikystės, bet intensyviau pradėjo tapyti Rumšiškėse.

Nutapiusi per 600 paveikslų. Daugiausia tapo peizažus. Geriausias S. Karčiauskienės darbas “Šakių turgus” (1987) pelnęs čikagiečio Juozo Vaineikio premiją. Iš senų, išblukusių nuotraukų S. Karčiauskienė nutapė senųjų Rumšiškių vaizdus. Nutapyti beveik visi Rumšiškių kampeliai: bažnyčia, prielauka, daugelis Liaudies buities muziejaus sodybų, pamario krantai nuo Rumšiškių iki Dovainonių, Kruonio bažnyčia, Strėvininkų pensionatas. Daugelį S. Karčiauskienės paveikslų įsigiję Lietuvos muziejai. Nuo 1984 m. S. Karčiauskienė – Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė. Dvi personalinės parodos buvo Kaune, keletas Rumšiškėse bei Kaišiadoryse. Jos darbai buvo eksponuojami Vilniuje, Palangoje, Joniškėje, Akmenėje ir kitur.

- 10 sukanka 55 m., kai (1950 m.) Domeikiemio km, Kruonio sen. gimė **ELENA DEKAMNAVIČIENĖ**. 1965 m. baigė Vilūnų aštuonmetę mokyklą, vėliau mokėsi ir dirbo Kaune. Nuo 1974 m. gyvena Kazlų Rūdoje. Nuo 1994 m. – Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos narė. Išleidusi knygeles vaikams: “Miegok, mažyti” (1995), “Gaidžio ašaros” (1997), “Ir liksi atminty” (1998), “Ką slepia tylą” (2000). 1998 01 17 apdovanota Lietuvos Rašytojų Sąjungos diplomu ir pirmąja paskatinamąja Vytauto Tamulaičio premija už eilėraščius iš ciklo “Gaidžio ašaros”. Dabar dirba Kazlų Rūdos viešojoje bibliotekoje. „Aš su tavim žmogau” (2002).
- 19 sukanka 70 metų, kai (1935 m.) Neprėkštoje gimė **RIČARDAS JANULIS**, sunkumų kilnotojas, pedagogas. SSSR sporto meistras, daugkartinis “Nemuno” sporto draugijos, Lietuvos čempionas ir rekordininkas. Respublikos rinktinės narys. Du metus direktoriavo Gegužinės aštuonmetėje mokykloje, vėliau – Palomenės devynmetės mokyklos direktorius.
- 20 sukanka 85 metai, kai (1920 m.) Rečionių km (netoli Kaišiadorių) gimė Didžiosios Kovos partizanų apygardos “A” rinktinės štabo viršininkas politinis kalinys **BERNARDAS STEPONAVIČIUS-MILŽINAS**. Mirė 1994 m., palaidotas Kaišiadorių kapinėse prie Partizanų koplyčios.

26 sukanka 45 m., kai (1960 m.) Kapciškių km, Žaslių sen. gimė **NIJOLĖ SABONYTĖ**, mokytoja, literatė. Baigusi Vilniaus pedagoginį universitetą su pagyrimu mokytojauja Žaslių vid. mokykloje. 1997 m. kartu su J. Laurinavičium išleido leidinį „Žaslių bažnyčia“. N. Sabonytė Žaslių parapijos komiteto narė. Savo kūrybą publikuoja laikraščiuose „Kaišiadorių aidai“, „Laiškai lietuviams“.

28 sukanka 5 metai, kai (2000 m.) mirė Kardinolas **VINCENTAS SLADKEVIČIUS**. Gimė 1920 08 20 Guronų km (dabar Žaslių sen.). Kardinolo kraštiečiai įamžino Jo Eminenciją. Išleista J. Laurinavičiaus ir B. Petkevičiaus knygelė „Guronys. Kardinolo Vincento Sladkevičiaus tėviškė“ (1995), Kardinolo minčių rinkinys „Laimėkime gerumu“ (pirma laida – 2000 m., antra – 2001 m.). Kardinolo tėviškėje Guronų kaime 2001 08 21 iškilmingai pašventintas kryžius (autorius – tautodailininkas A. Šalkauskas). Tai būsimo memorialinio ansamblio dalis.

29 prieš 95 metus (1910 m.) Antakalnio kaime (dabar Rumšiškių sen.) sudegė 36 kiemai. Po gaisro beliko tik keli kluonai.

prieš 100 metų (1905 m.) antrą valandą po pietų Žasliuose kilo gaisras. Sudegė 33 katalikų ir 178 žydų namai, 3 sinagogos, 26 žydų parduotuvės. išliko trečdalis miestelio – 4 žydų ir 1 katalikų parduotuvė. Be pastogės liko apie 500 žmonių.

BIRŽELIS

P		6	13	20	27
A		7	14	21	28
T	1	8	15	22	29
K	2	9	16	23	30
P	3	10	17	24	
Š	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	

Kardinolui V.Sladkevičiui atminti

PADARYK MANE GERUMO ŽENKLU

Viešpatie, prašau tave, meldžiu:
Padaryk mane gerumo ženklų,
Leisk dalintis tik geru žodžiu,
Sulaikyk, jei kreivą žingsnį žengsiu.

Tu užgrūdink mane kančia
Ir atimki pyktį ir godumą.
Gal tai bus visų pradžių pradžia –
Tu ateik į širdį – meilės rūmą.

LAIMĖKIME GERUMU

Kada matai – veidai aplinkui verda,
Kada jie žaižaruoja piktumu,
Tau atsakyti tuo pačiu neverta,
Tikėk, kad laimima tik gerumu.

Prieik arčiau, šviesos ir saulės pilnas,
Gal jie atėjo iš tamsos namų,
Gal jiems sunku? – Ištieski ranką pirmas
Ir nugalėki pyktį gerumu.

M. Akmantavičiūtė-Kavaliauskienė

BIRŽELIS

- 9 sukanka 115 metų, kai (1890 m.) Kriklinių km (Pasvalio raj.) gimė kraštotyrininkas, vargonininkas **PETRAS MAŽYLIS**. 1909 m. vargoninkavo Kalviuose. Čia subūrė bažnytinį chorą, mokė lietuviškų dainų, platino lietuviškąją spaudą. Vargoninkaudamas Kruonyje subūrė chorą. P. Mažylis chorą buvo išmokęs apie 40 dainų harmonizuotų J. Naujalio, S. Šimkaus, kitų kompozitorių, taip pat ir savo. P. Mažylis pradėjo Kruonio apylinkėse steigti lietuviškąsias mokyklas, jose mokė vaikus muzikos. Kruonyje, savo bute, buvo įsteigęs skaityklą, kurioje turėjo apie 90 knygų, keletą laikraščių. Juos duodavo skaityti visiems norintiems. P. Mažylis buvo Blaivybės draugijos Kruonio skyriaus sekretorius, daug pasidarbavo propaguodamas blaivybę. Dirbdamas Kruonyje parašė knygėlę “Ką sako dainos apie girtuoklystę” (1912 m., išleista Kaune), paruošė leidybai rinkinėlį “Žaliosios girios giesmės” 1913 m., išleista Vilniuje). 1971 m. birželio 20 d. Kruonyje buvo surengtas P. Mažylio susitikimas su 1909-1912 m. jo vadovauto choro dainininkais. Rajono kraštotyrininkams P. Mažylis paliko pluoštą medžiagos apie Kruonio praeitį. P. Mažylis mirė 1982 10 15 Baltarusijoje, palaidotas Germanišio kaimo kapinaitėse (Biržų r.).
- 12 sukanka 55 metai, kai (1950 m.) Žadeikių km, Kretingos raj. gimė restauratorė, tautodailininkė **ELENA KNIUKŠTAITĖ**. Nuo 1976 m. – Lietuvos liaudies buities muziejaus Rumšiškėse restauratorė. Tai viena žinomiausių Lietuvos tautodailininkių tapytojų, įrašyta į “Pasaulinę naiviojo meno enciklopediją” (1984, Jugoslavija, Anglija). Surengė personalines parodas Rumšiškėse (1982), Kauno paveikslų galerijoje (1989), Respublikinių parodų Paryžiuje (1986), Vengrijoje (1988) ir kt. dalyvė. Apdovanota TSRS liaudies dailės parodos sidabro medaliu (1987), Kultūros ministerijos premija (1982), Adomo Varno premija (2004). E. Kniukškaitės paveikslai puošia Rumšiškių seniūnijos administracinį pastatą, dar keletą visuomeninių pastatų mūsų rajone. Jos paveikslų turi įsigijęs Kauno valst. M.K.Čiurlonio dailės muziejus, kiti muziejai.

- 19 sukanka 80 metų, kai (1925 m.) Ambrazų km (Šakių r.) gimė buvęs Sibiro tremtinys, ilgametis Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kaišiadorių skyriaus pirmininkas, memuaristas, kraštotyrininkas **VINCAS LOZORAITIS**. Mirė 1999 12 23 Kaišiadoryse, palaidotas miesto kapinėse. 1999 m. Kaišiadorių muziejus išleido V. Lozoraičio knygą “Kaišiadoriečių kančių keliai. 1940-1953”.
- 20 prieš 55 metus (1950 m.) panaikinus Kaišiadorių apskritį, įkurti Kaišiadorių, Žiežmarių, Vievio ir Jiezno rajonai.
- prieš 75 metus (1930 m.) Dainų šventėje Kaune dalyvavo Kaišiadorių katedros šv. Cecilijos choras, kuriame buvo 29 choristai.
- 22 prieš 65 metus (1940 m.) Liaudies Seimas priėmė Deklaraciją, kuria paskelbė visos žemės nacionalizaciją. Dabartinio Kaišiadorių rajono teritorijoje buvo konfiskuoti Šimašiaus, Martinaičio, Steikūno, Romerio, Strumilos, Jasinsko, Musteikos ir kt. dvarai.
- 24 sukanka 85 metai, kai (1920 m.) Kaišiadoryse gimė **JUOZAS STEMPUŽIS**, radijo žurnalistas, visuomenininkas. 1939 m. baigė Kaišiadorių gimnaziją. 1939 m. Lietuvos radiofono pranešėjų konkurse laimėjo II vietą. Iki 1944 m. Vilniaus ped. in-te studijavo literatūrą ir istoriją. 1942-1944 m. in-to studentų atstovybės pirmininkas ir lietuvių vienybės sąjūdžio centro v-bos narys, dirbo sąjūdžio pagrindinio laikraščio “Atžalynas” redakcijoje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Buvo lietuvių studentų s-gos “Lithuania” Vienoje steigėjas ir pirmininkas. 1945-1952 m. aktyvus Čiurlionio ansamblio dalyvis ir ansamblio pirmininkas. 1949 m. atvyko į JAV, apsigyveno Clevelande. Įsijungė į liet. radijo “Tėvynės garsai” darbą, tapo jo vadovu. 43 metus rengė ir vedė radijo valandėles (iš viso apie 3000 laidų). Redagavo Dievo Motinos parapijos religinę radijo programą “Gyvenimo varpai”. Kartu su kitais Clevelande organizavo Tautybių centrą, 1988 m. įkūrė Tautybių radijo programų s-gą, buvo pirmasis jos pirmininkas. Anglų kalba rengė

laidas apie Lietuvos istoriją. Buvo vienas Lietuvių namų Clevelande steigėjų, dėstė lietuvių literatūrą Vyskupo M. Valančiaus lituanistinėje m-kloje, buvo jos direktorius. Rašė liet. spaudoje. Mirė 1992 04 24 Clevelande.

25 prieš 15 metų (1990 m.) pradėti išdavinėti Lietuvos Respublikos piliečių pažymėjimai.

26 prieš 45 metus (1960 m.) Kiemeliuose įvyko rajoninė Joninių šventė.

sukanka 90 metų, kai (1915 m.) Karsokų km (dabar Žaslių sen.) gimė architektas, dailininkas **EDMUNDAS ARBAS-ARBAČIAUSKAS**. Mokėsi Kaišiadorių gimnazijoje, studijavo Kauno aukštesniojoje technikos mokykloje. Kartu su žmona Ale Antrojo pasaulinio karo metais pasitraukė į vakarus. Studijavo Vienoje ir Štutgarte. Atvykęs į JAV baigė Lorenso technologijos institutą. 1969 m. pradėjo dirbti architektu Los Andžele. Architektūros konkursuose laimėjo daug pirmųjų premijų, pagal jo projektus pastatyta daug modernių pastatų kompleksų. 1999 m. E. Arbui suteiktas Lietuvos architektų sąjungos architektūros riterio vardas. Dailės srityje architektas savo kūrybą vadino „laisvalaikio meno darbai“. Mirė 2004 07 31 Santa Monikoje (JAV). Palaidotas Vilniuje, Antakalnio kapinėse.

27-29 prieš 30 metų (1975 m.) Kiemelių ežere įvyko „Nemuno“ draugijos plaukimo pirmenybės.

28-29 prieš 135 metus, (1870 m.) Žasliuose sudegė 5 kiemai.

29 prieš 5 metus (2000 m.) iš Vašingtono (JAV) buvo pargabenti į Rumšiškės poeto **JONO AISČIO** palaikai ir perlaidoti miestelio kapinėse.

* * *

Prieš 90 metų (1915 m.) Kaišiadorių dviklasė geležinkelininkų mokykla išleido XIV – paskutiniąją – savo auklėtinių laidą (10 mokinių).

LIEPA

P	4	11	18	25	
A	5	12	19	26	
T	6	13	20	27	
K	7	14	21	28	
P	1	8	15	22	29
Š	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31

Poeto mirtis ir nemirtingumas gyviesiems užmena mįslę visam gyvenimui. Kartais atrodo, kad štai jau viskas įminta, bet užtenka atsisėsti prie popieriaus lapo ir jau žinai, kad reikės pradėti iš pradžių. Kas bręsta toje erdvėje nusidriekusi tarp poeto gimimo ir mirties? Džiaugsmas ir liūdesys, kūryba? Čia noksta gyvenimo metafora, kuri mums yra mįslė, panašiai kaip mįslė yra poezijos žodžio gyvybė.

*

Laisvė yra duotis, kurią žmogus pateisina kurdamas. Tai yra metafizinis žmogaus išteisinimas.

*

Kūryba – tai judesys iš praeities ateitim. Iš žodžio į žodį, iš žmogaus į žmogų, iš kartos į kartą. Tas judesys yra amžina dabartis.

*

Mirusieji gyvena mummyse, su visomis savo nuodėmėmis ir malonėmis. Jie yra gyvi mūsų mostuose, žingsniuose, poelgiuose.

LIEPA

- 1 prieš 50 metų (1955 m.) panaikintas Žiežmarių rajonas. Jo teritorija priskirta Kaišiadorių, Jiezno ir Vievio rajonams.
- 8 sukanka 30 metų, kai (1975 m.) Kaišiadoryse gimė **RIČARDAS ŠIŠKA**, kultūristas. Vidurinę mokyklą baigė Kaune. Pelnė Lietuvos kultūrizmo federacijos prezidento R. Kalinausko prizą už didžiausią pažangą (2002), Lietuvos kultūrizmo čempionas (2000 – 2003), Europos kultūrizmo čempionate IV vietos (2002), V vietos (2003) laimėtojas.
- 9 prieš 440 metus (1565 m.) Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pašauktinių sąrašė paminėtas dabartinio Kaišiadorių miesto teritorijoje gyvenęs ir žemės turėjęs totorius Chaišadaras. Vėliau jo vardu imtas vadinti jam priklausęs dvaras.
- 11-16 prieš 10 metų (1995 m.) Kaišiadoryse vyko tarptautinis folkloro festivalis. Dalyvavo Belgijos, Olandijos, Norvegijos, Austrijos folkloro grupės, o taip pat folkloro ansambliai iš visos Lietuvos.
- 13 sukanka 45 metai, kai (1960 m.) Žiežmariuose gimė kunigas **BERNARDAS SAJETA**. 1993 m. baigė Kauno kunigų seminariją ir išventintas kunigu. Dirba Paparčių parapijoje. Kunigas B. Sajeta praeities paveldo gaivintojas, kultūros puoselėtojas, daugelio projektų sumanytojas ir vykdytojas, kurių dėka Paparčiai tapo pirmuoju Lietuvoje kultūriniu draustiniu. Parke, kur stovėjo senoji bažnyčia, pastatytas kryžius, suremontuotas senas pastatas prie išlikusių vienuolyno vartų ir įkurti parapijos namai. Veikia Šv. Juozapo globos namai. 2003 m. B. Sajeta buvo išrinktas europietišiausiu Kaišiadorių krašto žmogumi.
- 18 prieš 85 metus (1920 m.) ties Kruoniu įvyko mūšis su lenkų kariuomene, besiveržiančia kaimo link. Mūšį laimėjo Nepriklausomos Lietuvos kariai.

- 21 prieš 255 metus (1750 m.) Žaslių seniūnai A ir J. Chreptavičiai gavo dokumentą, patvirtinantį ankstesnes Žaslių privilegijas ir leidžiantį prie 8 prekyviečių pridėti dar vieną.
- 22 sukanka 90 metų, kai (1915 m.) Pirmojo pasaulinio karo metu Kaišiadoris okupavo vokiečiai; Kaišiadorys pirmąkart tapo administracinio vieneto – apskrities centru.
- 25 sukanka 80 metų, kai (1925 m.) Kapciškių km (Žaslių sen.) gimė poetas **EDVARDAS DRĖGVA**. Išleidęs du eilėraščių rinkinius vaikams: “Riešutauti aš ėjau” (1974), “Vasaros kraitelė” (1978). Parašė daug dainų tekstų, satyrinius eilėraščius, epigramas spausdina “Valstiečių laikraštyje”.
- 29 sukanka 10 metų, kai (1995 m.) tragiškai žuvo poetas, redaktorius, eseistas, literatūros kritikas **VAIDOTAS DAUNYS**. Vidurinę mokyklą baigė Rumšiškėse (1976). Dirbo “Pergalės” žurnalo skyriaus redaktoriumi (1987-1988), “Krantų” žurnalo vyr. redaktoriumi (1988-1995). 1988-1989 m. redagavo jaunųjų kultūros almanachą “Veidai”. Buvo “Regnum” fondo įkūrėjas, nuo 1991 m. leido almanachą “Regnum”. 1994-1995 m. – atgaivinto žurnalo “Naujoji Romuva” vyr. redaktorius. Autoriui gyvam esant išleista viena jo poezijos knyga “Metų laikai”. Po mirties išėjo “Šeštoji diena” (1995), “Kelio ženklai” (1999), “Pastoviųjų vertybių versmė” (2003), “Langas” (2004). Jo kūryboje gausu posmų, rašytų vaikystės miestelyje Rumšiškėse. Palaidotas Rumšiškių kapinėse. (Gimė 1958 01 02 Rokiškyje).

ŠI VAKARĄ

Pabūkime šį vakarą visi svečiais.
 Susėskime užu medinio stalo,
 Lyg apie Žemės rutulį pro kur
 Ne vienas svečias kažkada keliavo.

Lyg dovaną priimkim į save
 Akimirką tylaus susikaupimo,
 Nusišypsokim prieš išeidami
 Kaip svečias svečiui
 prieš išsiskyrimą.

RUGPJŪTIS

P	1	8	15	22	29
A	2	9	16	23	30
T	3	10	17	24	31
K	4	11	18	25	
P	5	12	19	26	
Š	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	

APIE GYVENIMĄ IR JO PRASMĘ

Žemėje yra tik vienas kalnelis, ant kurio užkopę turime galimybę pradėti kilti jau čia, žemėje, kad pasiektume dangų ir amžinąją laimę. Toji vieta – mūsų pačių širdis, toji aukštuma – tai mūsų meilė Dievui ir žmonėms, mūsų pačių dvasinis pasikeitimas.

*

Džiaukimės gyvenimu, matykime ir puoselėkime gėrį, nes jo tikrai daug Dievo duota. Neieškokime blogio – gėris jį visuomet nugali. Laimėkime gerumu.

*

Neįžvelkime vienas kitame priešo, bet pamatykime, kad kiekvienas žmogus šalia mūsų yra kaip brolis ir sesuo.

Sladkevičius V. Laimėkime gerumu (Kardinolo V. Sladkevičiaus mintys).-
Kaišiadorys, 2000.

RUGPJŪTIS

- 3 sukanka 45 metai, kai (1960 m.) Kaišiadoryse gimė **RAIMUNDAS MOCKELIŪNAS**, dr. (biomedicinos m.), buvo Lietuvos veterinarijos instituto direktoriumi, 2003 05 28 išrinktas Lietuvos veterinarijos akademijos prorektoriumi plėtrai, 2004 m. Seimo išrinktas švietimo ir mokslo viceministru.
- 5 sukanka 65 metai, kai (1940 m.) Pasvalio raj. Joniškėlyje gimė **STANISLOVAS GLINSKIS**, tautodailininkas, tapytojas. Tautodailininkų sąjungos narys nuo 1969 m. Šiuo metu gyvena Pravieniškėse. Dalyvavo 85 parodose: 1990 m. - Kauno paveikslų galerijoje; 1991 m. - Europos tapytojų parodoje Olandijoje (su 8 darbais); 1992 m. – dvi parodos Danijoje; 1992-1993 m. – keturios parodos Toronte, Kanadoje; 1997-1998 m. – Nikobingo mieste Morso saloje Danijoje. Šiuo metu įvairiose kolekcijose darbai yra Lenkijoje, Rusijoje, Armėnijoje, Gruzijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Kanadoje, JAV. Daugiausia jų – Lietuvoje.
- 15 prieš 75 metus (1930 m.) Kaišiadoryse iškilmingai sutiktas Vytauto Didžiojo paveikslas; šio kunigaikščio jubiliejaus paminėjimo bažnytinio komiteto pirm. prel. B. Sužiedėlis, pasaulietinio – Trakų Šiaulių rinktinės valdybos pirm. kpt. Juodvalkis.
- 16 sukanka 50 metų, kai (1955 m.) Paberžės km, Kaišiadorių raj. gimė **ALDONA MARKEVIČIŪTĖ-VILKELIENĖ**, doc., Alytaus muzikos mokyklos teorinių disciplinų mokytoja ekspertė, Pasaulio mokymo programų ir edukacijos tarybos (WCCI) narė, Muzikos terapijos asociacijos tarybos, Alytaus mokslininkų draugijos tarybos, Lietuvos muzikų sąjungos narė, Nepriklausoma ekspertė prie ŠMM ekspertų komisijos. 1972 m. baigė Kaišiadorių vidurinę mokyklą. 1972-1976 m. mokėsi Vilniaus J. Tallat Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje (muzikos teorijos ir kompozicijos spec.). 1971-1973 m. – Kaišiadorių muzikos mokyklos mokytoja. Monografijos „Ypatingųjų vaikų integruotas muzikinis ugdymas“ (2003) autorė.

17 prieš 575 metus (1430 m.) Darsūniškio pilyje Vytautas parašė laišką vyriausiajam Kryžiuočių ordino magistrui Pauliui Rusdorfiui, kviesdamas jį į savo karūnaciją.

20 sukanka 85 metai, kai (1920 m.) Guronių km, Žaslių sen. gimė kardinolas **VINCENTAS SLADKEVIČIUS**. 1988 05 29 popiežius Jonas Paulius II vysk. V. Sladkevičių pakėlė kardinolu, o 1989 03 31 – paskyrė Kauno arkivyskupu metropolitu. Mirė 2000 05 28. Palaidotas Arkikatedros Bazilikos Švč. Sakramento koplyčioje. Minint kardinolo pirmąsias mirties metines (2001 06 02) šioje koplyčioje pašventinta antkapinė plokštė (skulp. A. Šlapikas), prie buvusių Vyskupų rūmų fasado atidengta memorialinė lenta su kardinolo bareljefu (skulp. A. Sakalauskas), o bute (M. Valančiaus g. 6), kur 1990-2000 gyveno kardinolas, įkurtas memorialinis muziejus (direktorė I. Petraitienė). 2001 m. viena Kauno gatvių (prie Arkikatedros Bazilikos) pavadinta kardinolo V. Sladkevičiaus vardu. 1993 m. gruodžio 23 d. Vincentui Sladkevičiui suteiktas Kauno miesto Garbės piliečio vardas. 1999 m. kardinolui įteikta Santarvės premija, kurią Jo Eminencija išdalino Bažnyčios reikmėms. Kardinolas buvo apdovanotas Vytauto Didžiojo I laipsnio ordinu. 2000 m. apie kardinolo V. Sladkevičiaus gyvenimą ir veiklą išleista I. Petraitienės knyga „Kardinolas“, „Padaryk mane gerumo ženklu“ (2003). 1996 m. Vytautas Damaševičius ir Juozas Matonis sukūrė dokumentinį videofilmą „Kad įvykdyčiau Dievo valią“ (Kardinolas Vincentas Sladkevičius).

24 prieš 65 metus, (1940 m.) sudaryti Kaišiadorių, Kruonio, Rumšiškių, Žaslių ir Žiez marių valsčiai, kurie įėjo į Trakų apskrities sudėtį. Kaimų bendruomenės pertvarkytos į seniūnijas.

sukanka 105 metai, kai (1900 m.) Deksnės km, Mielagėnų sen. gimė kunigas, istorikas, humanistas **JUOZAPAS STAKAUSKAS**. Kunigavo Kaišiadorių vyskupijos parapijose, darbavosi Kauno centriniame ir Vilniaus valstybiniame archyvuose, vokiečių okupacijos metais gelbėjo žydus. Parašė „Žaslių parapijos istoriją“, dviejų dalių (2500 p.) „Katalikų bažnyčios istoriją“, biografines

apybraižas apie J. Kuklą, T. Matulionį, A. Baranauską, M. Valančių ir kt. Pokario metais kun. dr. J. Stakauskas šelpė tremtinius, politinius kalinius, siuntė jiems siuntinius. Mirė 1972 03 02 Vilniuje, palaidotas Žaslių bažnyčios šventoriuje (prie koplyčios). Memorialinėje lentoje iškalta: “Dievo ieškojau protu, o radau jį širdimi”. Po mirties LR Prezidento A. Brazausko 1995 09 14 dekretu kun. dr. J. Stakauskas apdovanotas Žūstančiųjų gelbėjimo kryžiumi. 2000 m. rugsėjį Vilniuje Šv. Ignoto g. name, kur karo metais archyvo saugykloje buvo slepiami žydai, dabar Pasaulio tautų teisuoliams kun. dr. J. Stakauskui, M. Mikulskai ir V. Žemaičiui atidengta memorialinė lenta. Izraelyje jis apdovanotas “Jad va Šem” holokausto memorialo ir kitais medaliais (po mirties).

* * *

Prieš 65 metus, (1940 m.) susikūrė Kaišiadorių tarnautojų profsąjunga jungianti daugiau kaip 30 narių. Pirmininku išrinktas rašytojas Justinas Pilyponis.

Prieš 45 metus (1960 m.) pradėta statyti nauja trijų aukštų, 920 vietų mūrinė vidurinė mokykla K. Požėlos (dabar Gedimino) gatvėje.

Prieš 40 metų (1965 m.) pradėjo veikti rekonstruotas Klijų fabrikas.

Prieš 20 metų (1985 m.) pradėjo veikti 320 vietų vaikų lopšelis-darželis „Žvaigždutė”.

* * *

Skaudžiai laiko žaibas
akyse baltuos.
Skyla skyla raukšlės
tėvui ant kaktos.
Jau suartos vagos,
jau kentėta daug.
Tėve, mano tėve,
neišeik, palauk!

Girdis dūžiai sunkūs
senstančios širdies.
Ligi kapo žingsnį
žaibas palydės.
Neišeiki, tėve,
netektim ramus.
Kol esi gimtinėj,
turime namus.

Jonas Endrijaitis

RUGSĖJIS

P	5	12	19	26	
A	6	13	20	27	
T	7	14	21	28	
K	1	8	15	22	29
P	2	9	16	23	30
Š	3	10	17	24	
S	4	11	18	25	

PRO LYDAS MŪRUS PRAVAŽIUOJANT

Nesuprantu tų lietuvių,
Katrie lizdų tik gadina,
Kitų ieška sau liežiuvių,
O saviškį kojams mina!

Nėr tėvynės be liežiuvia,
Kiekviens šitų gal suprasti:
Atimk kalbų nuo lietuvia,
Tai Lietuvos jau ir nesti.

Šneku kraštas tiktai gyvas,
Kaip tas kūnas dvasiu sava;
Kaip tas ūkis yr valyvas,
Kur Lietuva meilį gava!

Silvestras Gimžauskas
(1845-1897)

RUGSĖJIS

1 prieš 45 metus (1960 m.) Kaišiadoryse įkurtas Lietuvos veterinarijos mokslinio tyrimo institutas. 2002 m. vasario 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 51 institutui buvo suteiktas universitetinio instituto statusas. Institutas tapo Lietuvos veterinarijos akademijos padaliniu ir buvo reorganizuotas į LVA Veterinarijos institutą.

6 prieš 90 metų (1915 m.) Žaslių – Čiobiškio ruože vyko Pirmojo pasaulinio karo kovos tarp rusų ir vokiečių.

sukanka 50 metų, kai (1955 m.) mirė kanauninkas **MATAS CIJŪNAITIS**. Gimė 1886 m. Jonišio par. Tarnavo daugelyje Kaišiadorių vyskupijos parapijų: 1915-1916 m. Palomenėje, 1923-1925 m. Kietaviškėse, 1926-1946 m. Žasliuose, 1950-1952 m. Krivonių klebonas, 1952-1955 m. – Žasliuose. Čia ir mirė, palaidotas Žaslių bažnyčios šventoriuje. 1926 m. Žasliuose surengė vysk. J. Kuktai ingresą, pastatė mūrinius altorius, 1933 m. – gražią koplytėlę šventoriuje, 1934 m. – bažnyčią Krivonyse. Kan. M. Cijūnaitis globojo klierikus, buvo artimiausias vyskupo bendradarbis, didelis autoritetas kunigams ir pasauliečiams.

10 prieš 110 metų (1895 m.) Žiežmariuose sudegė 50 namų, daugiausia žydų. Virš 60 šeimų liko be pastogės.

prieš 75 metus (1930 m.) minint Vytauto Didžiojo 500-ąsias mirties metines, Kaišiadorių miesto Ilgoji gatvė pavadinta Vytauto Didžiojo vardu.

21 sukanka 55 metai, kai (1950 m.) Zabieliškių km, Kėdainių raj. gimė **ANTANAS VALIONIS**, diplomatas, LR Užsienio reikalų ministras. Kai Antanui sukako septyneri, šeima persikėlė į Kaišiadoris. Baigė Kaišiadorių vidurinę mokyklą, 1974 m. baigė KPI Mechanikos fakultetą. 1994 m. apgynė socialinių mokslų (politologijos) daktaro disertaciją “Lietuvos politinės santvarkos transformacijos 1988-1993”. Šešerius metus (1994-2000) buvo

Lietuvos Respublikos nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi Lenkijos Respublikoje. Nuo 2000 m. – LR Užsienio reikalų ministras. Apdovanotas Garbės legionieriaus ordinu (Prancūzija), Baltojo Erelio kryžiumi su žvaigžde (Lenkija) ir kt. užsienio valstybių ordinais.

- 25 sukanka 10 metų, kai (1995 m.) mirė **STANISLOVAS KIŠKIS**, Kaišiadorių katedros kanauninkas, popiežiaus Garbės prelatas, politinis kalinys, istorikas, memuaristas. Nuo 1982 m. S. Kiškis paskirtas Kaišiadorių katedros altaristu, kuriuo buvo iki pat mirties. 1988 m. kan. S. Kiškiui buvo suteiktas popiežiaus Garbės prelato titulas. Nuo 15 metų iki mirties rašė dienoraštį, kuriame sukaupta gausybė faktinės medžiagos apie Kaišiadorių vyskupiją, jos dvasininkus, visus žmones, su kuriais jam artimiau teko bendrauti. Išleistos S. Kiškio knygos: “Vilties maldos” (1991), “Aš padarysiu jus žmonių žvejais” (1994), “Arkivyskupas Teofilus Matulionis” ir “Kristaus pašauktieji” (1996). Daugiau kaip 50 prelato istorinių, filosofinių, memuarinių kūrinių neišspausdinta. Jie saugomi Kaišiadorių vyskupijos kurijos archyve. Prel. S. Kiškis palaidotas Kaišiadorių katedros šventoriuje, greta prof. T. Brazio kapo.
- 27 sukanka 60 metų, kai (1945 m.) Kėdainiuose gimė **ELIGIJUS JUVENCIJUS MORKŪNAS**, dr. (humanitariniai m., istorija), Lietuvos liaudies buities muziejaus direktoriaus pavaduotojas informacijai ir švietimui, Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos Kultūros ir švietimo komiteto, Etikos komisijos pirmininkas, Kultūros vertybių apsaugos departamento ir Kultūros paveldo centro ekspertas, Kauno apskrities Švietimo tarybos, Lietuvos sąjūdžio Kauno skyriaus tarybos, Lietuvos muziejų asociacijos, TS (LK) narys. Jaunimo techninės kūrybos parodoje (kartu su A. Andriūnu) su savos gamybos automobiliu „go karl” užėmė II v. Lietuvoje. Lietuvos liaudies buities muziejuje rengė ekspozicijas, rinko joms medžiagą ir eksponatus. Kartu su kolegomis komplektavo muziejinio miestelio pastatus. Prisidėjo įkuriant Rumšiškių (Kaišiadorių raj.) Jono Aisčio muziejų ir paruošiant pirmąją ekspoziciją jame, Kaišiadorių muziejų (yra abiejų muziejų

tarybos narys). Išleido knygą „Technikos paminklai Lietuvoje: Vėjo malūnai” (1982). Sukaupė medžiagą knygoms apie vandens, garo malūnus. Leidinio „Miestelis” (1986) sudarytojas, „Mūsų praeitis” (3 t.) bendraautorius. Suorganizavo kraštotyrinę kompleksinę ekspediciją į Krakes (1972). Laimėjo Atviros Lietuvos fondo konkursą „Lietuvos liaudies buities muziejai internete” (1998). Su kolegom siaurąjį geležinkelį paskelbė kultūros vertybe. Tarybiniais metais dirbo rezistencinį darbą.

* * *

Prieš 55 metus (1950 m.) Valstybinis dailės muziejus surengė Kaišiadoryse kilnojamą parodą.

Prieš 85 metus (1920 m.) buvo atidaryta Pravieniškių pradžios mokykla. Pradžios mokykla veikė iki 1949 m., kol buvo reorganizuota į progimnaziją ir po keleto mėnesių – į 7-metę mokyklą.

* * *

Dar palauk!

Sustoki!

Nenuaik!

Ai, gražiai stogais rugsėjo saulė groja!

Pažiūrėk, kaip dega man delnai!

Dilgėles skaudžias vis roviau, roviau...

Gaivią vėsą geria kadagys.

Samanose grybai jau keroja...

Dar palauk! Sustoki!.. Nenuaik!

Dieną – rugio varpą – dovanoju.

Varpa – o, sunki, brandi,

spindulių akuotais apsikaišius...

Prie savųjų dėk, ir po pirmų šalnų

bus dar tikros vaišės.

SPALIS						
P		3	10	17	24	31
A		4	11	18	25	
T		5	12	19	26	
K		6	13	20	27	
P		7	14	21	28	
Š	1	8	15	22	29	
S	2	9	16	23	30	

Lietuviškas žodis kovoja už mūsų gyvybę ir laisvę, už tiesą ir teisę gyventi žmogumi. Ir kaip buvo ilgoj praeity, dabar, taip bus ir visoj ateity: lietuvi apginti tegalės lietuviškas žodis bei kūryba. Nebe pirmas jaugi šimtmetis, kai knyga yra lietuvių žirgas ir kalavijas.

*

Esu buvęs daugely nuostabių vietovių: istorinėse, garsiose, įžymiose, stulbinančiose. Betgi man stebuklingiausia ir svarbiausia viena vienintelė – mano TĖVIŠKĖ. Ji – žemės vidury, pasaulio centre. Joje pradžių pradžia, giminės gyvenimai, duona, grikliai, medus ir kapai. Esu jos apkerėtas nuo pat palaimingos vaikystės...

Juozas Kralikauskas

SPALIS

- 1 sukanka 75 metai, kai (1930 m.) Turloviškių km (Žiežmarių sen.) gimė **MYKOLAS ARLAUSKAS**, prof. habil. dr. (biomedicinos m., agronomija), Lietuvos Nepriklausomos Valstybės Atstatymo Akto signataras, Lietuvos žemdirbystės instituto vyriausiasis mokslo darbuotojas. Monografijos „Arimas“ (1982; 1987), knygų „Armens gilinimas“ (1984), „Geras arimas gausina derlių“ (liet. ir rusų k., 1967), monografijos „Lietuvos dirvožemiai“ skyrelio „Žemės dirbimas“ (2001) ir kt. knygų autorius. Ilgametis LŽI, LŽŪA, Lietuvos vandens ūkio i-to t-bų narys, Lietuvos mokslo t-bos agrarinių m. agronomijos krypties mokslo laipsnių ir pedagoginių vardų nostrifikacijos k-jos pirm. 9 apgintų dr. disertacijų vadovas, 8 apgintų dr. disertacijų bei 7 habil. dr. disertacijų k-tų narys, 1 habil. dr. disertacijos k-to pirmininkas. Pirmųjų arimo varžybų Lietuvoje organizatorius (1966), vienas iš pagrindinių artojų varžybų TSRS organizatorių (1967), TSRS artojų komandos tren. I, II ir III tarptaut. arimo varžybose (1973, 1975, 1977), Kauno ir Alytaus apskr., Lietuvos, buv. TSRS tarptaut. arimo varžybų vyriaus. teisėjas.
- 2 sukanka 60 metų, kai (1945 m) gimė Naujaplentos km, Dzūkijoje **DANUTĖ GRIGALIŪNIENĖ**, rašytoja, poetė. Dirbo lietuvių kalbos mokytoja Vilniuje. Šiuo metu gyvena, ūkininkauja ir kuria Eitekonių kaime. Pirmoji knyga – apysaka vaikams „Kol lapai dar kybojo ant šakų“ (1992) , apysaka suaugusiems „Aš neskubu“ (1994), eilėraščiai vaikams „Po močiutės skara“ (1999), „Upeli, kur bėgi“ (2002) ir apysaka vaikams „Labas, Žūže“ (2002). Šiuo metu ruošia spaudai naują apysakaitę vaikams.
- 5 sukanka 70 metų, kai (1935 m.) Padūmės km (Žiežmarių sen.) gimė **REGINA KUNDROTIENĖ**. Yra išleidusi: „Karti katinėlio dalia“ (1998), „Žvaigždėto dangaus paslaptys“ (1998), „Maža bitutė – gardus medutis“ (1998), „Katinėlis tarp bomžų“ (2002), sudarė leidinį „Aforizmai apie meilę“ (2001).
- 6 prieš 15 metų (1990 m.) Kaišiadorių kapinėse perlaidoti 11-os partizanų palaikai.

- 9 sukanka 95 metai, kai (1910 m.) Kareivonių km, Kietaviškių sen. gimė rašytojas, pedagogas **JUOZAS KRALIKAUSKAS**. Baigė Kauno mokytojų seminariją, mokytojavo, 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos, apsigyveno Kanadoje. Išleido novelių rinkinį “Septyni kalavijai” (1937), romanus “Urviniai žmonės” (1951 m.), “Šviesa lange” (1960), “Titnago ugnis (1962), “Mindaugo nužudymas” (1964), “Vaišvilkas” (1970), “Tautvila” (1973), “Martynas Mažvydas Vilniuje” (1976), “Įkaitę Vilniaus akmenys” (1979), “Po ultimatumo” (1980), “Vėlinės” (1988) ir kt. J. Kralikauskas į Lietuvą atsikėlė gyventi 1996 m. Iš pradžių gyveno pas gimines Kėdainiuose, vėliau persikėlė į Vilnių. Ten, kur stovėjo Kralikauskų sodyba, 1993 m. pastatytas koplytstulpis, o 1998 – paminklinis akmuo su užrašu, kad čia yra istorinių romanų autoriaus J. Kralikausko tėviškė.
- 11 sukanka 75 metai, kai (1930 m.) gimė **PRANAS VYTAUTAS RASIMAVIČIUS**, dr. (socialiniai mokslai, teisė) LR Konstitucinio teismo teisėjas, VU Teisės fakulteto Civilinės teisės ir proceso katedros profesorius. 1944-1952 m. mokėsi Žaslių vid. mokykloje, 1952 m. baigė Kaišiadorių vid. m-klą. 1952-1957 studijavo VU Teisės fakultete, 1963-1966 m. – VU Teisės fakulteto aspirantas. 1957-1963 m. – Vilniaus miesto Lenino raj. teismo pirmininkas, 1966-1969 m. – VU Teisės fak. vyr. dėstytojas, 1969-1990 m. – docentas, 1985-1990 m. – VU Teisės fak. dekanas, nuo 1990 m. – profesorius, nuo 1993 m. – LR Konstitucinio Teismo teisėjas. Profesorius, socialinių m. daktaras (1993). Vadovėlių, komentarų, kitokių leidinių autorius ar bendraautorius. Leidinio “Tarybinė šeimos teisė” autorius, “Lietuvos santuokos ir šeimos kodekso komentaras” (1985) bendraautorius ir ats. red., “Tarybinė civilinė teisė” (2 d., 1975, 1977), “Lietuvos TSR Civilinio kodekso komentaras” (1978), “Tarybinė civilinio proceso teisė” (1979) bendraautorius.
- 13 sukanka 160 metų, kai (1845 m.) Kirdeikiuose (Utenos raj.) gimė **SILVESTRAS GIMŽAUSKAS**, kunigas, poetas. Baigė Vilniaus kunigų seminariją, kunigavo Vilniaus krašte. Bendradarbiavo draudžiamoje lietuvių spaudoje. Išleido poezijos knygeles

“Linkmenės”, “Metinė dovanėlė”, “Lietuvos bičiulis”, “Tėvyniškos dainos” ir kt. Mirė 1897 09 27. Silvestras Gimžauskas 1870 m. klebonavo Žiežmariuose, 1883-1884 m. buvo Kietaviškių bažnyčios klebonas. S. Gimžauskas buvo ne tik tautinės savimones žadintojas, bet ir viena didžiausių XIX a. antrosios pusės Lietuvos asmenybių.

- 21 sukanka 70 metų, kai (1935 m.) Bekštonių km, Paparčių sen. gimė **KAZYS RAČKAUSKAS**, kultūros istorikas, gyvosios istorinės ir kultūrinės atminties žadintojas, žurnalistas ir leidėjas. K. Račkauskas pirmasis Lietuvoje apgynė Humanitarinių mokslų daktaro disertaciją apie kraštotyros raidą mūsų šalyje. Dirbo bibliotekininku, mokytoju, muziejininku, beveik du dešimtmečius vadovavo Lietuvos kraštotyros draugijai. 1898 m. įsteigė, redaguoja ir leidžia Lietuvos pažinimo laikraštį “Gimtinė”, rašo eiles, apsakymus. Nuo 1963 m. Lietuvos žurnalistų sąjungos narys. Periodinėje spaudoje paskelbė per 1300 straipsnių. Jo publicistikoje vyrauja gyvosios istorinės ir kultūrinės atminties puoselėjimo aktualijos. 1987 m. išleido monografiją “Kraštotyros sąjūdis Lietuvoje”. Vadovaudamas Tėviškės pažinimo fondui sudarė ir išleido leidinius: “100 tėviškės žinovų” (su K. Demskiu, 2001), “Aukštadvaris (2002), “Gimtinės” biografinės rodyklės 5 knygeles, dešimtis lankstinukų ir kalendorių.
- 24 sukanka 65 metai, kai (1940 m.) gimė žurnalistė, rašytoja **INEZA JANONYTĖ BUITKUVIENĖ**. Mokytojavo Žaslių vidurinėje mokykloje, 1996-2003 m. gyveno Žasliuose. 1999-2000 m. rajono literatų klubo “Gija” narė. Išleidusi apsakymų ir eilėraščių knygas: “Veidas” (1978), “Kodėl išėjo šuo” (1992), “Visada su manimi” (1994), “Ratu apie save” (2002), „Vandens dėlionė” (2003). Nuo 2002 m. Rašytojų sąjungos narė.
- 29 prieš 45 metus (1960 m.) Ščebnicoje atidengtas paminklinis akmuo, kur vokiečiai sušaudė 18 sovietinių aktyvistų. (Sukurtas pagal kaišiadoriečio skulptoriaus A. Nesovo projektą. 1972 m. žuvusiųjų palaikai perkelti į naujas karių kapines prie Girelės miško).

sukanka 55 metai, kai (1950 m.) senose Rumšiškėse gimė kino režisierius **BRONIUS MORKEVIČIUS**. Baigęs studijas LTSR valstybinėje konservatorijoje, jis dirbo Lietuvos televizijoje, pastatė ne vieną įsimintiną spektaklį: E. Olbio „Zooparke“, M. Diuras „Muziką“, V. Žilinskaitės „Paskutinę lapę“, 2-jų serijų videofilmą „Lietaus lašai“ pagal estų rašytojo P. Kusbergo romaną. Akademiniam dramos teatre B. Morkevičiaus pastatyta E. Olbio 2-jų dalių drama „Viskas baigta“ ir kt. Mirė 2004 03 12, palaidotas Rumšiškių kapinėse.

31 prieš 55 metus (1950 m.) Kaišiadorių MTS įsigijo elektros dinamo mašiną.

VISKAS BUS GERAI

Nebijoki. Viskas bus gerai.
Žemė suksis aplink savo ašį,
Kris sunokę sodo obuoliai,
Plauks padange debesų laivai –
Nebijoki.

Grįš vėl paukščiai į senus lizdus
Svetimuos kraštuos namų neradę,
Degs mergaičių nerimu veidai,
Senos moterys svajos būt gražios.
Nebijoki.
Viskas bus gerai.

Bėgs upeliai vėl sena vaga,
Bus ir ryt, kaip šiandien „labas rytas!“
Rodos, rodos – tik ištiest rankas,
Bet jau kelias rojun uždarytas.
Nebijoki.
Viskas bus gerai.

Alma Bernatoniė

LAPKRITIS

P		7	14	21	28
A	1	8	15	22	29
T	2	9	16	23	30
K	3	10	17	24	
P	4	11	18	25	
Š	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	

...Mūsų tautinės gaidos, tai brangiausi ir puikiausi muzikos perlai, kuriais mes gėrėtis, puoštis ir prieš nelietuvius didžiuotis galime... Kai kuriuose Lietuvos kampeliuose yra išlikęs senovės nepaprastas būdas dainuoti. Tai vadinamos giesmės, sutartinės, kurių, rodos, vien tik lietuviai teturi... Tai yra nepaprastos liaudies kūrybos polifonija, svarbi ne tik savo aistetiška grože, bet ir tuomi, kad gali senovės muzikos mokslui ne vieną šviesos spindulį suteikti...

...Tiktai vienoj Kietaviškių parapijos (Trakų pav.) apylinkėje esu užrašęs 400 žmonių dainų gaidų, kurių 232 padainavo viena dainininkė, būtent Magdalena Baranauskaitė iš Piktakiemio sodžiaus. Kokia gi dainelių galybė visoje Lietuvoje?!... - **rašė T. Brazys** savo studijoje „**Apie tautines lietuvių dainų gaidas (melodijas)**”.

LAPKRITIS

- 6 sukanka 65 metai, kai (1940 m.) gimė Medinių Strėvininkų km, Kaišiadorių raj. **JUSTINAS ALEKSANDRAVIČIUS**, Kauno apygardos administracinio teismo teisėjas. 1973-1982 m. – advokatas Kaišiadoryse. Dalyvavo Lietuvos Sąjūdžio veikloje, sekė „Jedinstvos” sambūrius, demaskavo jos narių antivalstybinę veiklą. Atstovavo AT bylose prieš J. Minkevičių, V. Čepaitį, gynė Sankt Peterburge (Rusija) A. Sakalauską. Buvo VU Studentų mokslinės d-jos pirm. (1965-1967), Lietuvos piliečių chartijos respublikinės v-bos, Lietuvos ir Jungtinių Tautų d-jos v-bos narys, Lietuvos Sąjūdžio grupės Vilniaus 2-ojoje advokatų kontoroje įkūrėjas. Teikė nemokamą teisinę pagalbą nukentėjusiems nuo sovietų okupacijos. Lietuvos teisininkų d-jos v-bos nutarimu patvirtintas Vilniaus tarptaut. komercinio arbitražo arbitru (1966), Rumšiškių J. Aiščio muziejaus v-bos narys, muziejaus renginių rėmėjas.
- 7 sukanka 65 metai, kai (1940 m.) įsteigta Rumšiškių biblioteka.
- 11 sukanka 75 metai, kai (1930 m.) Ukmergėje gimė **ALGIMANTAS ŽVIRBLIS**, pedagogas, plaukimo treneris. Baigęs KKI, 1954 m. atvyko į Kaišiadorių 1-ąją vidurinę mokyklą dėstyti kūno kultūrą. 1964 m. paskiriamas vyr. treneriu atidarytoje Kaišiadorių sporto mokykloje. Nuo 1966 09 01 iki mirties vadovavo Kaišiadorių vaikų ir jaunių sporto mokyklai, kartu dirbo ir treneriu. 1973 m. A. Žvirbliui buvo suteiktas Nusipelnusio trenerio garbės vardas, 1978 m. apdovanotas TSRS fizinės kultūros žymūno ženklu, keliais Švietimo ministerijos garbės raštais. Mirė 1995 09 23, palaidotas Kaišiadorių kapinėse.
- 20 sukanka 135 metai, kai (1870 m.) Memelhofe (Latvija) gimė pirmasis Kaišiadorių kapitulas prelatas, kompozitorius, vargonininkas, chorų dirigentas, muzikos teoretikas, tautosakininkas **TEODORAS BRAZYS**. Mirė 1930 09 10 Miunchene (Vokietija). palaidotas prie Kaišiadorių katedros. T. Brazys parengė pirmuosius lietuvių kalba muzikos vadovėlius: “Giedojimo mokykla” (1920), “Muzikos teorija” (1922, II laida), “Harmonija” (1926), “Choralo mokykla” (1926). T. Brazys

nusipelnė ir lietuvių folkloristikai: jis užrašė daugiau kaip 2000 liaudies dainų, jas harmonizavęs išleido keletą rinkinių. Parašė straipsnių folkloro, muzikos teorijos ir kt. klausimais. Sukūrė muziką lietuviškoms mišioms. T. Brazys buvo lietuvių bažnytinės muzikos kunigaikštis. Meilę šiam žanrui lėmė gilus jo pamaldumas, o veiklos ir kūrybos pobūdį – ištikimybė šimtmečiais puoselėtoms bažnytinio meno tradicijoms. Amžininkų teigimu, T. Brazys buvo švelnaus būdo, jautrios sielos, kuklus ir taktiškas žmogus; geras kunigas ir tėvynės sūnus, visų nuskriaustųjų ir vargšų gynėjas. Niekas jo nebijojo ir nevengė, bet mylėjo ir ieškojo. Taip pat fanatiškai, aistringai ir romantiškai T. Brazys mylėjo Lietuvą. Kaišiadoryse viena gatvė pavadinta T. Brazio vardu.

prieš 50 metų (1955 m.) pradinės mokyklos salėje paskaitą “Mokslo ir religijos nesutaikomumas” skaitė J. Ragauskas.

prieš 15 metų (1990 m.) kultūros namuose koncertavo pianistas Antanas Smetona iš JAV.

25 prieš 55 metus (1950 m.) Lietuvos Laisvės Kovų Sąjungos Kalnų srities vado įsakymu likviduota Didžiosios Kovos apygarda, kaip neturinti tarp pavieniui besipriešinančių kovotojų organizuotos kovos elementų.

* * *

Pro kapus praaidamas, keliaunykai, sveikas,
Atsimink, kad mirti ir tau ateis laikas,
Apsidairyk tiktai – jau nerasi tūlo.
Gyvenimas mūsų lygiai kaip ant siūlo.
Tankiai giedant paukštelį vanagas pagauna,
Tankiai žydant žoles dalgė nušienauna,
Teip giltinė žmogų, kaip jis negalvoja,
Tankiai netikėtai galvų nukapoja.
Nei dienos valandos nežinom mirimo,
Taigi nuolat lenkis nuo prasieradimo.
Geriaus būtų žaltį užantėj turėti,
Kaip nors kartą sunkiai nusidėti!

Silvestras Gimžauskas
(1845-1897)

GRUODIS

P		5	12	19	26
A		6	13	20	27
T		7	14	21	28
K	1	8	15	22	29
P	2	9	16	23	30
Š	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	

BE TAVĖS

Per naktis Tavo veidą matau.
Šlama žodžiai kaip vėjas kleve:
- Be tavęs mes gyvename Tau,
be Tavęs mes dainuojam Tave!

Tavo meilėj, Tėvyne, budžiu!
Tu man duona ir kraujas buvai.
Tu ir būsi palaimos žodžiu,
nors namop ir negrįžtų laivai...

Per naktis Kryžių kalną matau.
Šlama žodžiai kaip vėjas kleve:
- Be Tavęs mes gyvensime Tau,
be Tavęs mes dainuosim Tave!

Adomas Jاسas
(1946, Vokietija)

GRUODIS

- 5 sukanka 65 metai, kai (1940 m.) įsteigta Žiežmarių biblioteka.
- 14 sukanka 50 metų, kai (1955 m.) Užtakų km, Kaišiadorių raj. gimė **JUOZAS MATAKAS**, dr. (humanitariniai m.), KTU Administravimo fakulteto Viešojo administravimo katedros docentas, Lietuvos sociologų draugijos narys. Knygų: „Lietuvos politinės partijos. Atgimimas ir veikla“ (1995], „Seimo rinkimai `96. Grįžtamoji banga“ (1998), bendraautorius, „Valstybės pagrindai“ (1-3 dalys, 1996-1997) sudarytojas ir bendraautorius. Parengė ir išleido apie 25 konferencijų pranešimų, metodinių darbų, tezių.
- 15 sukanka 5 metai, kai (2000 m.) Čikagoje (JAV) mirė pedagogas, poetas **ADOMAS PETRAS JASAS**. Gimė 1908 01 28 E. Saint Louis miestelyje (JAV). 1933-1943 m. dirbo Kaišiadorių progimnazijoje (vėliau – gimnazijoje), vadovavo moksleivių literatų būreliui. 1934 m. A. Jasas išleido eilėraščių rinkinį „Širdis žody“, kurį palankiai vertino V. Mykolaitis-Putinas. Okupacija ir karo audra ne tik nutraukė pedagogo darbą, bet ir atplėšė nuo tėvynės. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, 1948 m. išvyko į JAV, apsigyveno Čikagoje. Išleido eilėraščių rinkinį “Būk palaimintas” (1963; 2000).
- 25 sukanka 125 metai, kai (1880 m.) Liepalotuose (Šakių raj.) gimė **KOSTAS STIKLIUS**, spaudos darbuotojas, prozininkas, poetas. Mokėsi savarankiškai, daraktoriavo, dirbo spaustuvėse ir redakcijose. Išleido humanistinių eilėraščių, eiliuotų feljetonų rinkinių “Davatkų gadzinkos” (1903), “Šešupė” (1906), “Gyvenimo gabalėliai” (1908) ir kt., paskelbė publicistikos, apsakymų. Mirė 1962 02 24 Krekenavoje (Panevėžio raj.). 1917-1918 m. Kostas Stiklius-Stiklelis mokytojavo Rumšiškių pradžios mokykloje. Čia jis buvo suorganizavęs suaugusiųjų kursus, skatino blaivybę.
- 30 sukanka 35 metai, kai (1970 m.) Kaišiadoryse atidarytas naujas kino teatras.

2005 m. sukanka

Prieš 5 metus (2000 m.) Rumšiškėse susibūrė merginų estradinis-vokalinis ansamblis. Vadovė Reda Jakelaitienė.

Prieš 10 metų (1995 m. rudenį) įkurtas Kaišiadorių folkloro ansamblis „Rudenėlis“. Kolektyvas organizuoja vakarones ir kalendorines šventes vyresnio amžiaus kaišiadoriečiams (ypač populiarios „Trijų karalių“ šventės-vakaronės). Koncertuoja pensininkų klubo nariams. Kolektyvo narių yra 18, jų amžius nuo 55 iki 88 metų. Groja armonika, barškaliuku, būgneliais. Vadovė Anelė Gaigalienė. 1996 m. „Rudenėlis“ dalyvavo Pasaulio lietuvių dainų šventėje.

Prieš 10 metų (1995 m.) išleista S. Abromavičiaus knyga „Žalio Velnio takais“.

Prieš 10 metų (1995 m.) įsikūrė „Vilties“ bendrija, vienijanti sutrikusio intelekto žmones ir jų šeimas.

Prieš 15 metų (1990 m.) pradėta arkv. T. Matulionio beatifikacijos byla.

Prieš 15 metų (1990 m.) įkurtas Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centras.

Prieš 20 metų, (1985 m.) susikūrė miesto moterų choras. (2001 m. suteiktas „Kantilenos“ vardas). Vadovė Rūta Zandavaitė. „Kantilenos“ choras įvairiose apžiūrose ir konkursuose pelnė prizinių vietų, dalyvavo respublikinėje dainų šventėje (1985), Lietuvos tautinėje dainų šventėje (1990), Pasaulio lietuvių dainų šventėse (1994, 2003).

Prieš 25 metus (1980 m.) „Vagos“ leidykla išleido pirmąją kaišiadoriėtės A.Jankauskytės-Rabačiauskienės poezijos knygelę „Gėlė po delnu“.

Prieš 30 metų (1975 m.) pradėjo veikti „Girelės“ paukštynas.

Prieš 30 metų (1975 m.) savo veiklą pradėjo AB “Kaišiadorių paukštynas”.

Prieš 35 metus (1970 m.) prie “Girelės” gastronomo atidaryta vaismedžių medelyno gėlių parduotuvė.

Prieš 35 metus (1970 m.) baigtas statyti pirmasis paukštininkų namo K. Požėlos g.; tai pirmas namas Kaišiadoryse, surinktas iš blokų.

Prieš 35 metus (1970 m.) pradėtas statyti utilizacijos fabrikas – pirmasis toks fabrikas Lietuvoje.

Prieš 35 metus (1970 m.) pradėta statyti dviejų aukštų Valstybinio banko rajono skyriaus rūmai (dabar AB bankas “NORD/LB Lietuva”).

Prieš 35 metus (1970 m.) įkurtas Laukystos žuvų veislynas.

Prieš 35 metus (1970 m.) duris atvėrė Bačkonių kaime užėiga „Sodžius” (archt. E. Beinartas).

Prieš 40 metų (1965 m.) buvo surengta pirmoji kraštotyrininkų darbų paroda.

Prieš 40 metų (1965 m.) buvo pradėtas statyti Kaišiadorių knygynas.

Prieš 40 metų (1965 m.) buvo parengtas miesto generalinis planas (autorius arch. J. Vanagas).

Prieš 50 metų (1955 m.) Kaišiadoryse pradėta pirmojo mūrinio daugiabučio (6 butų) gyvenamojo namo statyba, paskirti 24 sklypai medinių gyvenamųjų namų statybai.

Prieš 55 metus (1950 m.) rajone susibūrė 58 kolūkiai.

Sukanka 55 metai, kai (1950 m.) įsteigta Kalvių biblioteka.

Prieš 60 metų (1945 m.) iš Kaišiadorių rajono išstremtos 34 šeimos (101 asmuo).

Prieš 65 metai, kai (1940 m.) Kaišiadorių gimnazijoje susikūrė šaulių būrys, į kurį įstojo 40 berniukų ir 10 mergaičių.

Prieš 65 metus (1940 m.) įvyko mokytojų konferencija Kaišiadoryse, kurioje svarstyti suaugusiųjų mokymo reikalai.

Prieš 65 metus (1940 m.) nacionalizuojamos dvi Kaišiadorių įmonės: “Klijai” ir A. Zilberkveito vaisvandenių įmonė.

Prieš 65 metus (1940 m. rudenį) Vyskupijos rūmus užėmė raudonarmiečiai, o pati kurija buvo priversta išsikelti į Žaslius; vyskupo darbo kabinete buvo įrengtas “raudonasis kampelis”.

Prieš 65 metus (1940 m.) Darsūniškyje įsikūrė antisovietinė pagrindinė organizacija – Lietuvos gynimo ratelis. už antisovietinių atsišaukimų platinimą buvo suimti atsargos karininkas A. Lapinskas ir ūkininko sūnus P. Vaidvilavičius.

Prieš 70 metų (1935 m.) įkurta Pakertų pradinė mokykla.

Sukanka 70 metų, kai (1935 m.) baigti statyti Kaišiadorių vyskupijos rūmai (projekto aut. inž. V. Michnevičius).

Prieš 75 metus (1930 m.) įsteigta Ringailių pradinė mokykla.

Prieš 80 metų (1925 m.) Žiežmariuose susikūrė vartotojų kooperatyvas. Daugiausia prekiaavo žydai. Prie pagrindinių gatvių beveik kas antras namas buvo parduotuvė.

Prieš 80 metų (1925 m.) Kaišiadoryse susibūrė Darbo federacijos skyrius, į kurį įstojo apie 160 narių.

Prieš 90 metų (1915 m.) Kaišiadoryse pastatomas nedidelis medinis krakmolo fabrikas; dirbo apie 20 žmonių, džiovino bulves ir malė miltus, gamino bulvių džiovėsius ir krakmolą.

Prieš 90 metų (1915 m.) įkurta Šilonių pradinė mokykla, 1936 m. persikėlė į Zūbiškes.

Prieš 90 metų (1915 m.) Žaslių geležinkelio stotyje įkurta medžio apdirbimo įmonė. Keisdama pavadinimus ir priklausomybę, įmonė veikia ir šiandien.

Prieš 95 metus (1910 m.) Žiežmariuose kun. Augūno rūpesčiu įsteigta “Blaivybės” draugija ir arbatinė, kur buvo galima pasiskaityti ir laikraščių.

Prieš 95 metus (1910 m.) Darsūniškyje kun. Povilas Burbulis įkūrė “Blaivybės” draugiją.

Prieš 95 metus (1910 - 1916 m.) Kruonyje veikė Lietuvių katalikų blaivybės draugijos skyrius, kuris rengdavo viešus vaidinimus.

Prieš 100 metų (1905 m.) streikavo Kaišiadorių geležinkelio darbininkai.

Sukanka 100 metų, kai (1905 m.) gimė mokytojas **MYKOLAS PIRŠTELIS**. 22 metus mokytojavo Žydeikiškių pradinėje mokykloje. 1948 10 02 nušautas partizanų.

Prieš 100 metų (1905 m.) Kaišiadorių dvaras parduotas Justinui Strumilai, jau valdžiusiam ir Žiežmarių dvarą.

Sukanka 120 metų, kai (1885) gimė mokytoja **STEFANIJA PAULAVIČIŪTĖ**. Nuo 1920 m. dirbo mokytoja Paparčiuose, vėliau Užuguosčio, Panerių, Navasado mokyklose, o 1925-1936 m. – Pajautiškių pagr. mokykloje, 1936-1941 m. – Žasliuose, vėliau – Papartėlių, Gečionių mokyklose. 1945 m. dirbo Krivonių pagr. mokykloje, kur buvo suimta ir tardymo metu Žasliuose enkavėdistų nužudyta.

Prieš 130 metų (1875 m.) valstiečiams išdalijami Gudienos ir Kalniškių kaimai, priklausę Kaišiadorių dvarui.

Prieš 135 metus (1870 m.) Paparčiuose įkurta pirmoji mokykla.

Sukanka 145 metai, kai (1860 m.) Stakliškėse gimė **MYKOLAS ŽYDANAVIČIUS**, daraktorius. 1898-1905 m. daraktoravo Avinėlių ir Kairiškių kaimuose, platino lietuvišką spaudą. Mirė 1943 m.

Prieš 145 metus (1860 m.) pastatytas geležinkelio viadukas Kaišiadoryse, 1991 11 04 įtrauktas į naujai išaiškinamų istorijos paminklų sąrašą, o 1995 06 12 įrašytas į kultūros vertybių registrą.

Prieš 145 metus (1860 m.) Žiežmariuose rastas medinis puodas su monetomis. 140 Lietuvos, Lenkijos, Prūsijos, Silezijos, Šventos Romos imperijos monetų pateko į Valstybės senienų muziejų. Jos kaldintos XVI-XVII a. pradžioje.

Prieš 145 metus (1860 m.), tiesiant geležinkelio atšaką iš Vilniaus per Kauną į Virbalį, pietiniame Žaslių ežero pakraštyje įrengta stotelė. Geležinkelis pradėjo veikti 1862 m.

Prieš 165 metus (1840 m.) pastatyta medinė Palomenės Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia, kai apylinkės žemes valdė dvarininkai Zaleskiai, kurie jos statybą ir fundavo. 1915 m. bažnyčia atnaujinta. Ji išlaikė pirminius medinės klasicizmo architektūros bruožus: pagrindinį fasadą puošia keturių kolonų portikas. Viduje yra vertingų bažnytinio meno kūrinių – XIX a. paveikslai „Možė“, „Šv. Dominykas“, skulptūra „Jonas Nepomukas“. Šventorių juosia medinių statinių tvora, jame stovi medinė varpinė.

Prieš 190 metų (1815 m.) Rusijos imperatorius Rumšiškių seniūniją padovanojo Generolui Šachovskiui.

Prieš 195 metus (1810 m.) Tadas Orvydas Vilūnuose pastatė akmenų mūro unitų bažnyčią.

Prieš 205 metus (1800 m.) Juzefos ir Tomo Vavžeckiu iniciatyva pradėta statyti Kalvių bažnyčia.

Prieš 230 metų (1775 m.) Nemuno slenksčius ties Rumšiškėmis ir Gastilonimis, karaliaus Stanislovo Augusto nurodymu, apsiėmė sutvarkyti matematikas jėzuitas Pranciškus Norvaiša.

Prieš 245 metus (1760 m.) Biskupce gimė kunigas **FAUSTYNAS CIECERSKIS**. 1817 m. buvo išrinktas Lietuvos dominikonų provincijos provinciolu. 1925 m. apsigyveno dominikonų vienuolyne Paparčiuose. Iš čia dažnai vykdavo vizituoti į įvairius dominikonų konventus. Parašė “Vizitatoriaus dienoraštį”, “Lietuvos kroniką”, “Atsiminimus”. Kunigas F. Ciecerskis mirė 1832 m. Paparčiuose, palaidotas vienuolyno kapinėse, tačiau kapas ligi šių dienų neišliko. Kun. F. Ciecerskio vardas minimas Lenkijos rašytojų žinyuose, enciklopedijose.

Prieš 350 metų (1655 m.) Paparčiuose buvo įkurtas noviciatas: čia buvo rengiami kandidatai į dominikonų vienuolius.

Prieš 395 metus (1610 m.) Teodoras Bogdanas Oginskis pastatė Kruonyje pirmąją Lietuvoje unitų (provoslavų, pripažinusių minėtą uniją) bažnyčią.

Prieš 415 metų (1590 m.) Trakų pakamaris Bogdanas Oginskis sudarė kuopinių susirinkimų centrų ir jiems priklausančių asmenų bei vietovių sąrašus. Juose pirmą kartą paminėtos daugelis rajono gyvenviečių, tarp jų ir Kaišiadorys.

Prieš 435 metus (1570 m.) Kruonis atiteko Oginskiams.

Prieš 485 metus (1520 m.) Žiežmariuose pradėjo veikti pirmoji mokykla, viena pirmųjų Lietuvoje.

Prieš 485 metus (1520 m.) Gegužinėje pastatyta pirmoji medinė

bažnyčia. Gegužinės parapiją įsteigė ir inventoriumi aprūpino Polocko vaivadienė Benigna Radvilaitė-Astikienė. Pirmoji Gegužinės bažnyčia sudeginta 1655 metais.

Prieš 510 metų (1495 m.) istoriniuose šaltiniuose Žiežmariai minimi kaip didžiojo kunigaikščio Aleksandro dvaras-tėvonija.

Prieš 620 metų (1385 m.) grįždami iš Vilniaus ties Rumšiškėmis kryžiuočiai susikovė su lietuviais, trukdžiusiais jiems persikelti per Nemuną.

Prieš 640 metų (1365 m.) Kryžiuočių ordino kariuomenė per Nemuno žemupį ir Žeimius pasiekė Ukmergę, persikėlė per Nerį ties Paparčiais ir pirmą kartą pasiekė Lietuvos sostinę – Vilnių. Pirmąkart paminėti Paparčiai.

Užrašams

2006

	SAUSIS	VASARIS	KOVAS	BALANDIS
P	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24
A	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25
T	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26
K	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27
P	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28
Š	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29
S	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30

Sav. 1 2 3 4 5 6 6 7 8 9 10 10 11 12 13 14 14 15 16 17 18

	GEGUŽĒ	BIRŽELIS	LIEPA	RUGPJŪTIS
P	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
A	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
T	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
K	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
P	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
Š	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
S	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27

Sav. 19 20 21 22 23 23 24 25 26 27 27 28 29 30 31 32 32 33 34 35 36

	RUGSĒJIS	SPALIS	LAPKRITIS	GRUODIS
P	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
A	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
T	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
K	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
P	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
Š	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
S	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31

Sav. 36 37 38 39 40 40 41 42 43 44 45 45 46 47 48 49 49 50 51 52 53

Naudota literatūra:

1. Abromavičius S. Vargonininkai.- K., 2001.- 176 p., iliustr.
2. Architektas Edmundas Arbas Arbačiauskas.- V., 1992.
3. Baranauskas A. Rinktinė.- V., 1994.
4. Baranauskas A. Raštai T. 1-2.- V., 1970.
5. Buchaveckas S. Kaišiadorių rajonas.- Vilnius, 1989.
6. Buchaveckas S. Strėva.- V., 1985.
7. Bukelienė E. Juozas Kralikauskas.- V., 2002.
8. Danilevičius V., Motuzas A.- Profesorius Viktoras Ruokis.- V., 1982.
9. Daunys V. Langas.- Rumšiškių Jono Aisčio muziejus, 2004.
10. Daunys V. Pastoviųjų vertybių versmė.- V., 2003.
11. Gimžauskas S. Lietuvos bicziulis.- V., 1996.
12. Gumbis P., Laurinavičius J. Mes – kaišiadoriečiai sportininkai.- Kaišiadorys, 1998.
13. Gustaitis R. Kaišiadorių rajono gyvenviečių žinynas.- Kaišiadorys, 2001.
14. Jasas A. Būk palaimintas.- V., 2000.
15. JAV lietuviai. Biografijų žinynas T. I-II.- V., 1998.
16. Jonys J. Iš mano atsiminimų.- Gija, 2002.
17. Kaišiadorys: miesto ir apylinkių praeitis: straipsnių rinkinys/sudarė O.Lukoševičius.- Kaišiadorys, 1999.- 216 p., iliustr.
18. Kaišiadorių miestas ir rajonas (lankstinukas)/ sud. O.Lukoševičius.- V., 1997.
19. Kaišiadorių muziejus 1998-2003.- Kaišiadorys, 2003.
20. Kaišiadorių rajono (apskritis) laikraštis (1948-1998): “Bolševikiniu keliu”, “Komunistiniu keliu”, “Į komunizmą”, “Kaišiadorių aidai”, “Atspindžiai”.
21. Karčiauskienė S. Šiupinys.- K., 2003.
22. Kas yra kas Kauno apskrityje 1999.- K., 1999.
23. Kas yra kas Lietuvoje 97/98.- K., 1998.
24. Kas yra kas Lietuvoje 2000.- K., 2000.
25. Kas yra kas Lietuvoje. Lietuvos pasiekimai 2004.- K., 2004.
26. Kas yra kas. Lietuvos miestai.- K., 2003.
27. Kauno marios: Straipsnių rinkinys.- V., 1981.
28. Kaveckaitė-Kalvelienė I. Jie mano artimiausieji.- Gija, 2003.
29. Kazys Morkūnas.- V., 1984.
30. Kiškis S. Aš padarysiu jus žmonių žvejais.- Kaišiadorys, 1994.
31. Kiškis S. Kristaus išrinktieji.- Kaišiadorys, 1996.

32. Kryževičius V. Lietuvos privilegijuoti miestai.- XVII a. antroji pusė – XVIII a.- V., 1981.
33. Kunigo Nikodemo Švogžlio-Milžino gyvenimas ir kūryba/ sud. J.Kilčiauskienė.- K., 2001.
34. Kuodienė M. Lietuvių liaudies tapyba.- V., 1995.
35. Kviklys B. Lietuvos bažnyčios, T. 6.- Chicago, 1987.
36. Kviklys B. Mūsų Lietuva, T. 1.- V., 1988.
37. Laimėkime gerumu (kardinolo V. Sladkevičiaus mintys)/ Parengė J. Laurinavičius.- „Kaišiadorių aidų” redakcija, 2000.
38. Laurinavičius J. Aplinkos šventės.- Kaišiadorys, 1987.
39. Laurinavičius J. Arkivyskupas Teofilus Matulionis.- Kaišiadorys, 1990.
40. Laurinavičius J. Gegužinė.- Kaišiadorys, 1995.
41. Laurinavičius J. Justas Pilyponis.- Kaišiadorys, 1991.
42. Laurinavičius J. Kaišiadorių aidams – 50.- Kaišiadorys, 1996.
43. Laurinavičius J. Kaišiadorių katedra.- Kaišiadorys, 1995.
44. Laurinavičius J. Kaišiadorių krašto žmonės. 100 biografijų.- Kaišiadorys: Kaišiadorių muziejus, 1995.
45. Laurinavičius J. Saugojantys atmintį.- Kaišiadorys, 1989.
46. Laurinavičius J. Stasys Tījūnaitis.- Kaišiadorys, 1995.
47. Laurinavičius J. Tremtiniai (I-III rinkiniai).- Kaišiadorys, 1989-1991.
48. Laurinavičius J. Vyskupas Juozapas Kukta.- Kaišiadorys, 1990.
49. Lietuviškoji tarybinė enciklopedija, T.1-12.- Vilnius, 1976-1984.
50. Lietuvių dvasininkai kūrėjai/sud. R.Jakutis.- V., 2000.
51. Lietuvių enciklopedija, T. 1 – XXXV.- Boston, 1953-1966.
52. Lietuvos muzikos istorija. Kn. 1, 2.-V., 2002.
53. Lietuvos veterinarijos mokslinio tyrimo instituto darbai, T. 4.- Vilnius, 1970.
54. Lietuvos viešosios bibliotekos 1943 metų anketos duomenimis/ sud. K.Sinkevičius, J.Steponaitienė.- V., 1996.
55. Lozoraitis V. Kaišiadoriečių kančių keliai 1940-1953.- Kaišiadorys, 1999.
56. Lozoraitis V. Kelias tremtin.- Kaišiadorys, 1992.
57. Lukoševičius O. Kaišiadorių parapijos ir vyskupijos istorijos bruožai.- Kaunas, 1996.
58. Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija, T. 1-3.- Vilnius, 1966-1971.
59. Merkys V. Draudžiamosios lietuviškos spaudos kelias 1864-1904.- V., 1994.
60. Mikalauskas-Skietelė P. Apie Rumšiškių senovę, miškus, burtus ir velnius.- Kaunas, 2000.
61. Muziejai ir paminklai, T. 8.- V., 1987.

62. Padaryk mane gerumo ženklu: prisiminimai apie kardinolą Vincentą Sladkevičių/ sud. ir parengė I.Petraitiienė.- Kaunas, 2003.
63. Petraitiienė I. Kardinolas.- K., 2000.
64. Ragautienė G. Spaudą atgavus.- V., 1996.
65. Ramanauskienė S. Kūrėjai ir jų memorialinės vietos.- V., 1984.
66. Sinkevičius K. Lietuvos tautinės jaunuomenės “Jaunosios Lietuvos” sąjungos knygynai ir skaityklos 1927-1940.- V., 1996.
67. 100 tėviškės žinovų.- V., 2001.
68. Tūkstantmečio knyga, T. I-II.-K., 1999-2000.
69. Vanagas V. Lietuvių rašytojų sąvadas.- V., 1996.
70. Vasiliauskaitė V. Tautinė ir liberalioji pagrindžio spauda Lietuvoje 1976-1981.- V., 2002.
71. Zaikauskas S. Abipus tvoros.- V., 1999.
72. Zubrickas B. Lietuvių kompozitoriai.- V., 2004.
73. Žukas V. Sakalo bendrovė raštams leisti ir platininti 1924-1940 ir 1943-1944.- V., 1998.

908
Ka-162

Kaišiadorių kalendorius 2005 metai/ sudarė
O.Tomkuvienė.- Kaišiadorys, 2004.- p.: iliustr.

ISBN

Kraštotyrimo pobūdžio kalendoriuje pateiktos 2005 m. žymesnės
Kaišiadorių krašto žmonių, įvykių datos bei sukaktys.

UDK 908

Spausdino

2005 m. Kaišiadorių kalendorius
Parengė Ona Tomkuvienė
Leido Kaišiadorių rajono savivaldybės viešoji biblioteka
Gedimino 69,
LT-56124 Kaišiadorys
Tel./faks. 8 (346) 51284
Tiražas 150